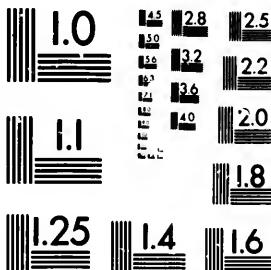
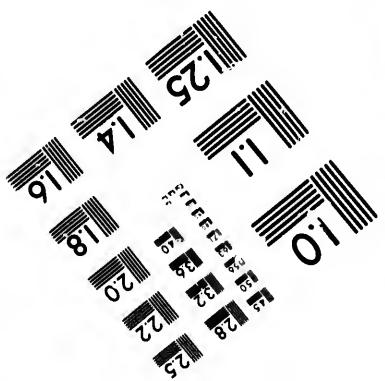

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

6"

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

14
128
132
125
134
22
20
18

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

1982

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

- Coloured covers/
Couverture de couleur
- Covers damaged/
Couverture endommagée
- Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée
- Cover title missing/
Le titre de couverture manque
- Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur
- Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)
- Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur
- Bound with other material/
Relié avec d'autres documents
- Tight binding may cause shadows or distortion
along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la
distortion le long de la marge intérieure
- Blank leaves added during restoration may
appear within the text. Whenever possible, these
have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées
lors d'une restauration apparaissent dans le texte,
mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont
pas été filmées.
- Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

**L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire
qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails
de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du
point de vue bibliographique, qui peuvent modifier
une image reproduite, ou qui peuvent exiger une
modification dans la méthode normale de filmage
sont indiqués ci-dessous.**

- Coloured pages/
Pages de couleur
- Pages damaged/
Pages endommagées
- Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées
- Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées
- Pages detached/
Pages détachées
- Showthrough/
Transparence
- Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression
- Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire
- Only edition available/
Seule édition disponible
- Pages wholly or partially obscured by errata
slips, tissues, etc., have been refiled to
ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement
obscurcies par un feuillett d'errata, une pelure,
etc., ont été filmées à nouveau de façon à
obtenir la meilleure image possible.

**This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.**

10X	14X	18X	22X	26X	30X
☐	☐	☐	☒	☐	☐

12X   16X   20X   24X   28X   32X

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

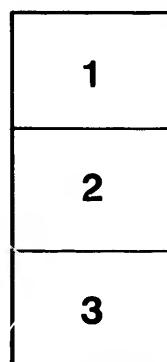
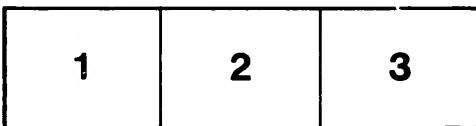
National Library of Canada

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol → (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▽ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

1	2	3
4	5	6

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Bibliothèque nationale du Canada

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole → signifie "A SUIVRE", le symbole ▽ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant la nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

162120

THE GOSPEL OF ST. JOHN.

CHAP. I.

TΩΝ umcwes poctumkjäk keluswokun ehkus: ac kelus-wokun tegweiosunn Nikscämwl, ac keluswok-un Nikscämewis.

2. Nā negum tān umcwes poctumkjäc tegwe-mos-un Nikscämwl.

3. M'sit coguel wejj kjsj-dasik-subunigul negum utjninku: ac tān coguae negum muu kjsj-dwesup, na muu kjsj-dasi-nuksup.

4. Mjmajuocun utjninc ehkus; ac egwet mjmajuocun ulnuoc uiwos-ogwegum-ius nā.

5. Ac wosögwee wosadec bogun-itpac iktuuk, ac bogunitpac muu weswā-duigui.

6. Nā ulnuoc wejil-kjmuis-unoc Nikscämme-wiktuuk, tclujsisunoc Sān.

7. Negum pegjsincus umajj-witnis-ewin, uwitnis-ewiktumun nā wosögwegu; ciulamān m'sit wenik utgj-cudlam-situmā-djns utjnincu.

8. Muu negum egulq wosögwegu; cadjui eljabui-gwedumeus uwitnis-ewiktumun egulq wosögwegu.

9. Nā egulq kedlewem wosögwee tān jgigus wsit-cumue, wos-ədə-dwiosunj m'sit ulnuu.

10. Usitecumuik ehkus; ac wsit-cumui wejj kjsj-dasiksups utjnincu, ac wsitcumui muu kedjj-əesubunn.

11. Pegjsincus tān etlūh-talj-gamitj; ąk etlūh-talj-gamitj mögwegetj weswälui-guuk-subun.

12. Cəduu tān tesilidjji weswäludjji igunumiutq ąlsuisudi Nies-cəm unjdjuninu: eietg, tān j kedlam-situmui-djılıdjji uwıjsunum iktuk.

13. Tānik muu wedjuuh-skidjj-nultijew mulde-wikituk, kjsnā mäagei uljde-däcanum iktuk, kjsnā ulnuu uljde-däcanum iktuk; cəduu wedjuuh-skidjj-nul-tijk Nikseqm-ewiktuuk.

14. Ac keliuswocun ewägei-wäsigup, ąc etlugatcus tān eumuew; ąc nem-ıduuu-djegup ukwupmj-dedacunum; stuge Wegewisit neuktui-bistadjul uewisul uerap-mjde-däcanum, wöljuijetj welältimkewe ąc kedle-wemocun.

15. Sən witnis-ewiktum-uobunn, ąc eleomik-teges, es: Negum nə tān weskuunkup [tān tiljsip telueep] tān wedjip-kjsink nuudek, ehkus ęsew munaq nən eumonek; mudu adjicpumec muu encinde nju.

16. Ac m'sit tān tesjiew wedjuuh-suq-duuigup uwodjui-adacun-um, ąc welalt-times-wə utçit welältim-eewe.

17. Cəduu utpluudaqun wedjj igunum-uemecus Mojségü; cəduu welältim-eewe ąc kedle-wemocun wedjj teñiguij-qesubun Sesu Gulyj uitjnincu.

18. Munaq wen nemjagul Nies-cəmul tān bə tiljsipu; neuk-tubistadjul uewisul tān utlam-sek utçul eumulijul, negum kjsagun'-madjul.

19. Nə ulq Sən utelai-jumas-udim tān tiljsip Leswibək wedjilkj-mädidjj Salusaleme pəduljjas ąc Ljbeiec wedjbek-sjılıdjji, wipjənij-maqş: Wenin k'l?

20. Ac pąkei-agur.uite, ac muu mimuwgwodunk, cądu pąkei-agunuute, et: Njin muu Clistewuu.

21. Tocuu telj pıbanj-mądidjul: Cogme tu cądu? kıl tu Ḧlel? San et, Mągwetę. Kıl tu neget neganictęidji-tegewijnui? Usjdabuu-guęt: Mągwetę.

22. Ną utçit elädidjul: Wənín kıl? eulamqan usjadem-timcewe kisi igunum-wodesjenen tąnik elkjim-namutub-unik. Taluhskiuu-dumun kıl uktjinin?

23. San et: Njin ukeluswocun tąn wen etlisset bąetęcum iktuuk, etli tuluet, Uliccəwodja-duucw Uetęjsacumus utstju; tąn teluetę nijanik-tęidji-tegewijnui Ḫsaju.

24. Ną negulą tąnik kisilkjmu-djik wedjidajik Palusjak uitjewes iktuuk.

25. Ac pıbanjma-didjul, elädidjul: Ną utçit cogme wedjji baptise-wądegen? muu Clistewuuun, kusnq Ḫlel, eusna neget nijanik-tęidji-tegewijnui?

26. San usjegul-uładji, et: Amutę njin baptise-wądege sabuwgon iktuuk; cądu tąn wen cęcumit meg-weiik uctjewok tąn muu kdejışok.

27. Negum ną tąn wedjipkjsink nuidek ac ehkus esc njin muu eumuwonek; tąn unalcənepijsunum muu tedw-djikpumeq n'tapewa-duonu.

28. Ną egulą coguel kjs-cadjıak-subun-igul Beta-bulegu, eąmec sjbui telujsik Sulduu, tąn tet San etli-bapteise-wądeges.

29. Na edusewe nagwek San nemiadjuł Seswusul wetękwi-j-eliļul tan ehk, ak San et: Ancaptumiew! Uktęj Nikscəm utçitę-keluueutę-djumul, tąn wenaga-dęgul wisit-cumu utcluuewudj!

30. Negum ną tąn wescewimcup tąn telurop, tęjnasm wedjipkjsinc nuidek, tąn əhkus esew nji muı euruno-nek; mudu adjik-pumec muiencude njnu.

31. Ac nji muı kedjjagup; cąduı uitçit unciądasin Islelek wetçewi-japteise-wądegeep sabwigwon iktuk.

32. Ac San witnisewit, et: Nemigup [Nikscam] uitçijacumijul, [Wejj-wulj-nikscam] wedjijnj-sasit wąsogu, teligit stuge plesu, ac nencasit uitjnincu.

33. Ac muı nenuagup; cąduı negum tąn elkjimp n't'aptei-sewą-degen sabwigwon iktuk, ną teljimp tąn numjaduks [Nikscam] uitçijacumidjul [Wedjj-wulj-nicscam,] uitutçewi-nisasin ac ununcasın uitjninc, negum ną tąn baptesisewą-degeds Wedjj-wulj-nikscam iktuk.

34. Ac nji nemigup, ac witnisewi uilı negum Niescam uiewisul ną.

35. Ną edusewe naǵwek Sąn aptç cęcumit, ac tąbusjlıdjj tąnj kegınui-dumwodjj, tegwe-wądidjul.

36. Ac etli-ancamadjul Sesiusul pemjelidjul, et: Aneamuew! Uetçij Nikscam uitçitç-keluemutçidjumul!

37. Ac egulą tąbusidjik nudjj-kjną-mudjik nuduadidjul Sąnul etliwistulidjul, ac negumys nuswugwadidjul Sesiusul.

38. Tocuı Sesius kjwonski-bwguaşit, ac nemjadji nuswugwodjj, ac eladji:

39. Cögue ewjumok? Eladidjul: Labei,—tąn kjsi kjwonskisime telweme, Alsuusin—tąmj etlugadumun?

40. Sesius eladji: Tęngwadięw, ancaptumuew! Ną ancaptumiditc tąn tet etlugadumulic, ac tegwe wądidjul

ną nągwek; mudu nągosit oduuk tąbuadjiet teliat welagwu.

41. Ną neuuktedjit egulq tąbu-sidjik tçjnumuk tąnik muduađidjul Sąnul etli-wistui-lidjul, ac niusui-guadidjul Sesusul, Andule ną, Sjmui Pjel widji-gudji-didjul.

42. Negum tumc wedjoadjul widji-gudji-didjul Sjmumul ac eladjul : Wedjijgut Clistewit, tąn kjsi kjwonskj-sime teluemc, Mjmałut.

43. Ac elajadju Sesusul eumulitç. Sesus qneq-matç, et : kıl Sjmui Sənə uewisul. Kıl tuluij-ducesj-duks Sjpus, tąn kjsi kjwonskj-sime teluemc Pjel, (eietç, Cuinds.)

44. Ną edusewe nągwek Sesus keduiljet Nasaleteu, ac wedjoadjul Pjlipul, ac elajul : Nuisugui.

45. Ną Pjlip telesit Betsedegu, Andule ac Pjel utukęj-gumumars.

46. Pjlip wedjoadjul Netanjulul, ac eladjul : Wedjijgut negum tąn Muisjor utplui-daeun iktuuk, ac niga-nik-tqidj-tege-wjnu-gwik ewią-disunn ; eietç, Sesus Nasalete tule, Sosep uewisul.

47. Netanjul eladjul : Me cögue keluuulk kjsi tçwigwıj-tuijus Nasaleteu ? Pjlip eladjul : tçwigwıjui, qneapten.

48. Sesus nemjadjul Netanjulul wetçenij-elijul tąn ehk, ac teljagunij-madjul : Ancamuew ! kedlewé iktuuk Islelek wedabeksit, tąn muu utjnine uesibungwą-daeun ehktjnuuk.

49. Netanjul eladjul : Tamj tet wedjik-tqidjin ?

Sesws usjdab-wiguet, eladjul : Esew munac Pilip wjgur-mwlui-gwekw, tan tilisip upcewек mjnitcoksi, tuputat-wjmanoksi, cumunek, nemulep.

50. Netanjul usjdab-wiguet, eladjul ; Labei, kij Nicscau uewisul : kij Iske uitelijemul !

51. Sesws usjdab-wiguet, eladjul ; Mudu teljmulep nemulep upcewек mjnitcoksi, tuputat-wjmanoksi, wedjikt-lamsit-umun ? numjduuduks adjimsugij-gul ceguel muu encude egulq.

52. Ac elp eladjul : Teljak, teljak, teljmuul, elmij-gunik numjduuduks wasok panteded, ac Nikscam utansalem qswidadak, nepsjdadak, ac pegewijdadak ulnu uewisul utjinincu.

CHAP. II.

NA sjstewcek naqwek maljewobuu jgagus Kene iktuuk Galijletku, ac Sesws uewijul nadel cumulisunul.

2. Ak elp Sesws ak tanik wedji kijnui-dumuadjik utjininku, wedji wjguimusunik maljewobuu iktuuk.

3. Na tan tilisip megobagek cacaqyak, Sesws uewidjul telim-subunul Seswsul : Moggwe megobag-unijew.

4. Sesws elajul : Ebit, talqhtum-odumuuicew tu kijnui ? N'tetpugqum me munak jganuk.

5. Na uewidjul eladjij lugowjinaw : Tan cegue Sesws tuljmuulok, na tulq-dacadicew.

6. Na nadel ebultidjik usucum-tesidjik sabwigwonek

cumdewek wohewu, Leswibäk uiwokum-aldimeç-wemus iktuk, telj pişeculul-tidjik eduk tħoġiñ-skuk-sidjik n'għalshewu.

7. Sesws elajj: Ktqabegħ-luieħ sabuugwonek wohewu sabuugwonu. Ac wodju-beq-illaq-didji ac tetpub-egħaladidji.

8. Eladji: Ugi-eudaqduukw nijer, ac lapjumuukw etlijsaqemusit wjigu bältim. Tocu clapjulum-jiġid.

9. Naq tan tilisip etlijsaqemusit wjigu bältim cewtuk sabuugwon tan kisj megor-baqawwa-dasik, ac mui kedjieduew tan tet tule; — qadju luuġowixnuk tanik eudaqdu dip sabuugwon kedjieduw idit; — etlijsaqemusit wegħi bältim wjigu-madju l-musj-maljeħul,

10. Eladju l-M'sit wen meltam-egħadok kelulk megorbäk, ac kisj puuġweli-sabuugol-tidit tħoġi tan mui tedutgħi-kelvultjinxuk. Qadu kiel kisj-nuċadun kelulk megorbäk mifseccu nijetgħi.

11. Naq ula tumceewec cunu-għoswidjek Sesws kisj-doksup Ċene iktuk, Galjietku, ac neyadoksup ukwpmi-delumuukswidim; ac tankekk wejji kijnawdum ut-kik ut-ġininku eliktam-situm-widilisun-ġigu ut-ġininku.

12. Naq culabis Sesws eljnjsaq-ġasit Capulnijumeu; negum aq-ucwidju, ac wjigimadji, ac tankekk wedju kijnawdum uksidjik ut-ġinincu: ac alaq tet mui pegitcqadum-widjew.

13. Naq keget Leswibäk wapge-wimċeċ-wemus; ac Sesws elit-eudju l-Salusalemu.

14. Ac wedjjadji uktnej ǎla qli qed u kieni, egħiex tħanx etlin-tuijsked-uidjilidji wendju idjamu, ac tnejq-kel-

aruntęñi, ac plesu; ac mudji sase-wadulitę suljewe, ebultjedji.

15. Ac kjsuht iđek n'cimmen aptgetgeul culdak-pilacunul wedji djjigultesciuodji misit uktęj ałasudum-ögwomcu; ac wendjuntjamui, ac tjetgkelmeutęj; ac emdegetę mudjisəsewał-dęcadidjik usuljewemuaś, ac ketevidļaqadogul ubatłludimuol.

16. Ac eladjı tąn neduijsked-wadlijidji plesu: Djjiguladuew egulą! mu ukmalsunögwomaduap Nutę wijk.

17. Ac tąnik wedji kjnämuudjik utjnincu migwidedumjditę uituluijgasin: Kıl kjk umsiksaleusudim kespaqlılik.

18. Ną uitçit Leswibak usjtegululadidjul Sesuisul, eladidjul: Cogue eunuwgwosudı neyaduijek eudjiturulduun egulą coguel?

19. Sesuis usjdarbuigmet, eladjı: Cakiskwiscəduukw ulą uktęj ałasudumögwom, ac n'suguunak kjsaduudes.

20. Ną uitçit Leswibak teluedjik: Neuinskugibuncuk tgel usuicum telipkidjidasigup ulą uktęj ałasudum-ögwom; ac kıl kjsaduuduks n'suguunąqagu?

21. Cadjui Sesuis wescuteus utjinin uktęj ałasudumögwominu.

22. Ną uitçit kjsi mјniunsidek tąnik wedji kjnämuudjik utjnincu migwidedumulitę negum kjsi teljmabunj egulą coguel. Ac kedlamsitumjditę tąn teluijgasik [Uktęj saceums uitwijgadigun iktuk,] ac elp kelwswoeun tąn Sesuis kjsi tuljmabunj.

23. Ną tąn tiljsip Sesuis ehk Saluisalemcu, tiljsip pagewimec-wę wjgwibaltimcu puwgwel-kik kedlam-situ-

mudidjik uwijisunum iktuuk, tan nemj-dui-djdidjul cunwigwos-udjl tānul kjsi tulq-degejulu.

24. Cadjui Sesuis mui elikt-lamsit-wiagwi utj-nineel ; mudu m'sit wenj kedjjadji.

25. Ac mui wedumi-delum-aguil wenul uwitnis-ewiktum-uon uskidijinui, mudu kakei-nencul tanuk eogwel ehkul uskidijinui iktuuk.

CHAP. III.

NA tējnumoc ehkūsunok Palusjac utjnew̄s iktuuk. teluisis-unok Njeodem, tanok etlj-nuadjit-pluudeg-esu-nok Lesw̄pe-wiktuuk.

2. Negum pegjsin-cusunok Sesuisul depkigu, elasunu : Labei, kedjulec uenuidji-kjnq-muen wedjen Nikscam-ewiktuuk ; mudu ms wen kjsi tulq-duigul egulq cunwigwos-udjl tānul k̄l teladuwul, Nicscam mui utcw̄e-wokwu.

3. Sesuis usjdabuigwet, ac eladju : Teljak, teljak, tan teljmul, mui wen apt̄ uskidji-nuic mesj-numj-dwok Nikscam uteli-gewagim.

4. Njeodem eladju : Talj-kjsuskidji-nuus wen tan kjsi-guitcu ? kjsi pidjasis taburse uewidjul utlamiltak ac uskidijinuis ?

5. Sesuis usjdabuigwet, et : Teljak, teljak, teljmul, mui uqulskidji-nuikw wen sabui-gwon iktuuk, ak elp Wedji-wli-nikscam iktuuk, negum ma kjsi pisewaqew Nikscam uteli-gewaq-gimcu.

6. Tan cögues wedjuh-skidjj-nuiqw mägei iktuč, mägei na : qe tan cögues wedjuh-skidjj-nuičew m'tçij-ça-midju-ičtuč, m'tçij-djaca-mitç na.

7. Muu paečeļeu n'tuljmuļin āmutç depečdik kuškidjj-nuultjns aptęu.

8. Utçiuaisun wetuc tan telj uljdetc, ac kıl nuulumin uesjdeim-oksutun ; eadui muu kedjjduń tan tet wedjiac, ac tan tet eljæc. Na telec m'sit tan tesič wen wedjuh-skidjj-nuit Wedjj-ulj-nikscäm iktuč.

9. Ničodem usjdarbuiguet, ac eladjul : Talj-kis-kaus egulač cöguel ?

10. Sesus usjdarbuiguet ac eladjul : Kıl edu etli nuidjj-kjnämuien Islel iktuč, ac muu kedjj-duunal egulač cöguel ?

11. Teljak, teljak, tan teljmuļ, wescudumek tan kedjjdumek, ac witnisewiktumek tan nemjdui-dj-egup ; qk kjis n'telu-jdumas-uidjenen muu weswā-dqögup.

12. Kjsj tuljmuļok m'sitecumu-gewel, ac muu kedlamisitum-uidqoksup, taliktlam-situmu-djdoksup tuljmuļok wästgawelu ?

13. Ac my wen kjsj unaga-sigup wäsek päsue negum tan wedjj-nijsasip wäsek ; eietç, Ulnu uewisul tan ehk wäsek.

14. Ac stuge Mujsor telj unaga-lasunn m'tsecumul bokt leum iktuč, āmutç depečdik uitulj-unagaluiesin Ulnu uewisul ;

15. Cuiłman m'sit wen tan kedlamisic uitjninc, na unmaij-inpuuk, eadui uitwiscodumun aptęwaqe mijmajuocan.

16. Mudu Niesçam teliksateus uisiteumui wedjigunum-uuedögub-unneuktui-bistadju uiewisul, euläman m'sit wen tän kedlamsite uitjnineu, maq unmadjin-puc, eadui uiscots apçuawé mijmadjuoeun.

17. Mudu Nikscam muu wedjilgi-maqgubunn uiewisul uisitecumugu, uituun-madj-i-lsuudumun uisiteumui; eadui wedjilgimabunn euläman uisiteumui uitjuhsetau uitjnineu.

18. Tän wen kedlamsite uitjnineu muu wenmasumiat; eadui negum tän muu kedlam-situmuicw nijeteg wenmasumiat; mudu muu kedlam-situmuicw Nikscam neuktubistadju uiewisul uwıstunum iktuk.

19. Ac ula [wedji-ıgak] wenmadji-ilswadæcun; mudu wosogwek ıgak uisitecumulk, qe mijmadjuj-nuuk pjanik-sadum-jditq bogunitpac muu enciude wosogweku; mudu uiewisj-dæ-cunumuol muu kelult'nuu-gul.

20. Mudu m'sit wen tän winadeget naq ketkjide wosogwek, qe muu pegjsinuk wosogwegu; euläman uieswisj-dæcunumul muu upet-euidasinuu.

21. Mudu tän wen telädok ked-lewe-uokun, pegjsine wosogwegu, euläman uiewisj-dæcunumul uicuuljilijdasin uikjsidasin Nikscam ewiktuuk.

22. Naq kjsj kjscadjjagul egnula coguel Sesuis pegjsine, qe elp tänik wedji-kjnqmuidjik uitjnineu pedjjidajik mæcumiqs telujsik Suidju; qe ala tet etli-mæcwo-dumui-didjik, qe etli bapteise-wædæcæ-didjik.

23. Ac elp San etli-bapteise-wæ-deget Enineu, ewe-içe Selemeu; mudu pigwelk sabiugwon naqdel tet ehk. Ac pedjjidajik qe bapteisewæ-dasultidjik.

24. Mudu San metç inunaq pidjalat laptjsuncu.

25. Tokui tilisip pibanim-timkewe jgak Leswipewik-tuuk ak "n kegnuw-dumuwodji utjne-ws iktuk, uçit wokumal-timeewe.

26. Ak pedjjdq-didjur Sajul, ac eladidjur: Labei, na tçinum tan tegwe-adjøgup eamek Suulden, ak tan kij witnis-ewiktum-utup, ançapten! negum bapteise-wadeget, ak m'sit mijmadjujuñuk pedjjdq-didjur.

27. Saj usjlabwuguet, et: Mow wen k'simsinumuk cõguie, muu utçj igunumuotç wasoku.

28. Kjls wedjj witnis-wułtjok nijn n'tulj-mułiñs, nijn muu Clistewu, caju nigan-kjimimk negum utjinin.

29. Tan wesczewadjul matum-alje-ul musi-j-malię na. Caju musi-j-malię wjdaqbal tan eacumit ac djiksetuadjul, lok wedjj ulidásit musi-j-malię utetli-wistum-cewe-um iktuk. Na utgit ulq nijn nuiskewjda-suudim wodjujäk.

30. Negum jamutç pumj-ancaq-sidou; caju ja-mutç nijn pumj-anescqsjdes.

31. Negum tan wedjjjet cecwek mow-iespek na. Tan tule mäkumi-gek, mäkumi-gewe na, ak wescwutk mäkumi-gou. Negum tan wedjjjet wasok inouj-espek na.

32. Ac tan nemidögup ac nuiccup, wedjjwitnisewit, ac utelu-widum-asudim mow wen weswadue.

33. Negum tan weswadoc uteluwi-dumas-widim, kesj witnis-ewic-tuadjul Nicsçam-ul ukedle-wejlinu.

34. Negum tanul Nicsçam elkj-madjul, sedjur Nicsçamul ukeluswocun-umul, mudu Nicsçam igun-umuwadjul Wedjj-wulj-nicsçamul muu ençadum-uligul.

25. Wegwisit kesaladjul Euçj-lidjul æc igunumuog m'sit e yquel up:tuncu.

26. Negum tən kedlamsituadju. Euçjlidjul ut:nineu wescete yapcuq-awc m'inadjuoen. Çadu negum tən muu kedlamsituagul Euçjlidjul ut:nineu, ma numidue mjinnej-uoeun, eðdu Niksepm uewei-udim nenejsik mjininku.

CHAP. IV.

NA utjet tən tilisip uesacumam-jnu. kedj:doksup Palusyre unuu-dum-adjneu Sesius uejs lpi æc ubap-teise-walen adjj puugwel-nidjj nuudjj-kijnuidum-ujj muu encade Sən—

2. Tilja Sesius negum muu bapteisewa-degeguip, eðdu kegi-n udum-modjj baptei-sewa-dæz-dlibunj—

3. Noktuksup Sudju ak eljep Galjletku.

4. Æk depeñdiesup utulj-sapteseum-un Samelju.

5. Tee a pegisink uetgigunk Samelju tule, teluisie Seikul, eweitgk maecumjgov-tjjetj tan Sakubeo igunuri. n'osun u kwisu Sosepor.

6. Na Səeb ro unqeen-obadim naðel tet ehk. Åe Sesius wejj-kispunet telj pumjetj n'l telba-sit n'kungabligu. Åe edue mjslagwet.

7. Na Səm lju-wijsew pegisink unqeenibenu. Sesius eladjul: N'eunqunij.

8. Madu keginru-dumuoteu elj-dæ-dibunjgu netejquc uepuu-gwodelumuns mitjeiptej-weu.

9. Tœci Sæmelju-wijškw eladju: Taleek! kîl Les-wijbewin ewilu-dumwin nesamuwgomk njin Sæmelju-wijškwu?—Mudu Les-wijbae ac Sæmelju-wac muu wi-guumaq-galtaul-tjikw.

10. Sesus usidabuuguet, eladju: Uktçidçj-dumusubun Niesçpm utigunumad-imceweum, ac ue-tçidçj-subun tan wen telimse, n'cunq-muij, ewilu-dumuoc-pun, ac negum igunumui-l'soe sabuugwon mjmadjic.

11. Ebit eladju: Sæcumow, n'cun-aboksum mogwe kekuinst, ak n'cunobqđi pîdalkuk: na uutçit tamj tet etluhs-k-dum-un nut sabuugwon mjmadj-ik.

12. Kîl adji espein muu enciu-de nutçj-nenak Sæcu-hov, tñok igunum-uijnam-utup ulq n'cq-nobqđi, ak wedjinsam-uigwop negum ak uñijdjunku, ak uñuemeku?

13. Usidabuuguet Sesius, eladju ebilidju: Tan wen wedjin-samuwgwot ulq samuwgon, aptç uktuijsamui-gwodz:

14. Çadu tan wen wedjinsamui-gwot samuwgon tan nju igunum-u-odes, ma uktuijsamuwgwo iaptçuu. Çadu samui-gwon tan njin igunumui-odes n'kunobqđidow utipinku, sabuugwon mjmadjik, pwlkudjæcum-jadou iaptç-u-awc mjmadjui-okun iktuk.

15. Ebit eladju: Sæcumow, igunumui nut sabuugwon, emilim-n m'l uktuijsamuwgwow, kusnq tçugwujz ulq tet nun-geçipheemu.

16. Sesius eladju: Iliju, wigmum uktçjnumu m. tokmu tçugwujiu.

17. Usidabuuguet ebit, eladju: Mogwe wetçjnumumiu. Eladju Sesius: Welj tul'ven, mogwe wetçjnumumiu:

18. Mudu kıl nənjbunijk uktçj-numumkigu; ək negum tən nige weseuent muu kıl uktçijnunum. Teljak teluenu.

19. Ebit eladju: Səcumow, nemiduu uknıgənik-tçilji-tegewininiu.

20. Nuitçınagik ələsudumaq-dibunjık ulə pumduñ iktuñ; eñdu kylow telueiok Salusalemeu nə nədel depeçdik etli ələsui-dumaq-djlinu.

21. Sesuis eladju: Ebit, uktlam-situij, tetpagaqak keduijgəc tən tiljsip məl ələsumsək Wegewisit [Nikseçəm] ulə pumduñ iktuñ, kusnə Salusalemkə.

22. Kylow muu kedjidiuok tən ələsudum-oku. Niñnen kedjigut tən ələsumeetu. Mudu whsetəgun wedjjak Leswjb-ewiktwk.

23. Tetpagaqak keduijgəc, ək nigetç igak, tən tiljsip kedlewə-eeq ələ-sudum-ew-nuñ ələsumadək Wegwisilidju m'tejidjacəmjtə iktwk, ək kedlewewokun iktwk. Mudu Wegewisit nə teloltılıjjewj-luodjj utələsumeetu.

24. Nikseçəm Wetçidjakə-midjuuit, ək depeçdik tənik ələsui-mədidju utələsui-məns m'tejidjacə-midju iktwk ək kedlewewokun iktwk.

25. Ebit eladju: kedjidiu Mjmałut utçkujen, tən teluisit Clistewit; tən tiljsip upkj sink m'sit cəgweł agun-udum-ıulendul.

26. Sesuis eladju: Niñ tən wes-ewimur negum nə.

27. Nə bə tiljsip kegjuudum-uiodji pedji-dalidji ac pəkət-leiultilijj wseumyan ebiljju. Çaduu mow wen ew, cəgweł ewjłum-un? kusnə, cəgweł utçit wes-ewimt?

28. Ną ebit nąkuladjul iwcunaboksun-umul, ąk
eljet uktçigunku, ąk teljmadjı ulnuu :

29. Tçugwıdakw, a næqmuakw ulnuu tän agunu-
dumuibunn m'sit cögweł tänul telädege-qbunn. Muu
tu nut Clistewit?

30. Ną utçit wedjituwdadjik uktçig-gunk ąk pedj-
dadjik tän eum-ulidja.

31. Ną bą tilisip nuujikjnua-dum-wadjik edamqadidjuł
Sesusul, eladidjuł : N'sacumaq-mijnen, midjisj.

32. Sesws eladjj : Weskodum metçiptgewe n'malec-
dumun tän kılów muu kedjılıuok.

33. Nuujikjnua-dumwadjik telimtiul-tidjik : Me wen
pegisj-duotç cögweł umalecđumulin?

34. Sesus eladjj : Ną nılu, n'tulđum negum
ıuljdedäkunum tän elk'niip, ąk n'k'sıđum uulu-gor-
wokunum.

35. Muu telueuok metç newiljik depkun-iusidjik.
tokuu tilisip upsewesow-uidimk jgık? A næq-tumuukw!
teljmuok semkulabj-dakw! ąk a næaptumuwkw jgadä-
kunn; mudu nuigui wobegul, [welj wotluistegul]
utçit upsewesow-uidinu.

36. Ac uegam tän pesewesowet mesnuk qbañecud-
moweu; ąk mowa-dögul ciulmucuł iaptçu-qwe mijm-
adjuiokun iktwk; ciulamqan negum tän jgadäguł ąk
negum tän pesewes-owet mow-iuhsuge-wjda-sjdał.

37. Ną wedjj teljak ula keliuswokun : Neuktejt
tçjnum jgadäguł, ąk ap uktuk tçjnum pesewesowet.

38. Elk'juilogup ukpesewesumunṣ ną tän muu lai-
gowokun-qduicögü-bunul. Uktugik tçjnumuak luigö-

wokunq-dägeđibunik, ąk kılw pisewedajorgup uthugor-wokun-ądlaç t-dim-ez-umius iktwk.

39. Ną pı̄gwellkik Səməljawak ułaq uktçigun tuleek, kedlam situm-ıdidiđik utjınımkı utçit ebit ukeluswokunum tən telj witnisewit, teluet: Negum agun-ıdum-mı̄bum m'sit cöguel tənul teladegębunn.

40. Ną tən tilisip Səməljawak pedjıđididjuł edamadidjuł utungwe-agunys. Ək nı̄del tet telipkitkət təbiugumak.

41. Ək puugwelkik wedjiktlam-sit-umuididjik negum ukelus-wokun iktuik.

42. Əc teljıđididjuł ebiliđjuł: Nuğum kedlam-situm-ıdječ muu utçit kıl ukeluswokumum iktwk; mudu nı̄nen u-ıdakut ąk kedjikkut qırutę teljək ułaq umudjıñ-setowı̄-wen wsiteumuñ, eietę. Clistewitu.

43. Ną kışj tı̄biugumak Sesws wejip-eotunc-sit ułaq tet, ąk pegisink Galjletku.

44. Mudu Sesws negum telj witnisewit neganik-tıđilij-tege-wı̄nai muu kepniđ-dədasik negurı umutkigu.

45. Ną utçit tilisip pegisink Galjletku, Galjletke-wı̄k weswa-ıđididjuł, kışj numduñ-dıđididjuł m'sit cöguel tənul kışj-dögubun-ıgul wı̄giubältimku; mudu negumow pedjı-dabunıjjk etlī-wı̄giubałtimeup.

46. Ną Sesws aptı̄ pegisink Kenugu, Galjletku, tən tet etlī-megobąk-ewadoksup sab-wı̄gwonegu. Ək tən wen espı̄sleumı̄ ehk tən uewisul etlikşı-nuugwolidjuł Cepuhıjumku.

47. Tən tilisip kışj mudumatę Seswsul upug'silniñ Sudraķu, ąk utçjelin Galjletku, pegi-sinkul, edamadidjuł

unj̄saḡaslin ac unpj̄alın uewisul, mudur kedui-in-pulidjur.

48. Sesuis eladju : Mui numiduin cunugwostudjil ak paeleiuudjil, ma ukatlamsitumun.

49. Esp̄sacumow eladju : Sacumow, t̄ugw̄-n̄isaḡasj, esew munje n'ewis nebugu.

50. Sesuis eladju : Upkotumeasj, mijmadjit newisu. Ak ulnut kedlamsitk keluswokun tan Sesuis telimaju. Tccu poktun-eçsit.

51. Na pamn̄saḡasitc̄ asmugui-adiidjur unokubemku, ak telj agunuudum-uadidjur, eladidjur; uewis mijmadjit.

52. Na uitgit p̄ibaq̄imadjj, talisip pokt̄ip-ciumaq̄-djunewis ? Eladidjur, wil̄gu_ neuuktajj-odek epsimer-week buanaltubunek.

53. Na utet utçul kedjidoc na ba tilisip Sesuis telimabunu, uewis mijmadjit. Ak kedlamsitk, ak misit tan telikdjik-suidju.

54. Na ul̄ t̄aburc̄ cunugwos-udi tan Sesuis k̄sə-dok k̄s k̄siuh-t̄jet Su.djaku. ak peḡsink Gal.letku.

CHAP. V.

NA k̄s k̄scadjj-ägul egulq̄ eoguel, wjgubaltimkup Leswip-ewjktuk, ak Sesuis eliteu-juimtumat Salusalemku.

2. Na Salusalemku p̄eudabeech eweiitk t̄ejtke-lue-utçw̄i k̄agunadasik, telujsik Leswipewijsimk Be-testd̄, n̄ankul tusadjl.

3. Ač kesj̄ mow̄-piugwelkus-un̄k uks̄n̄ugow̄-nug
wik el̄jsultisun̄k egul̄l̄ tusad̄l̄; negabigoltisun̄k.
q̄seasultis-un̄k, ak t̄pukik nepkusum-igul u ewoduiorgul.
ak imput-un̄uwogul, etl̄jskjbedudis matpeḡdasin sa-
bungwonu.

4. Mudu ansalcwit teiptuegel pakas̄sit p'eu:dabeeew
iktue ak matpeḡdok-subunek sabiu-gwonegu. N̄utqit
t̄l̄n wen tumk p̄jeas̄sis l̄sj̄ metpegt̄-dasikek samu-
gwonek, wejinp̄dasis t̄l̄n eugue kesj̄nu-ewosup.

5. Ak me wenok ulnuok n̄adel tet ahkusunok t̄pok
kesinu-ewotok k̄s̄ nesinskugj-bunkaksup t̄cel ugum-
ultqin.

6. Sesus nemjasunnu el̄jsil-n̄idek, ak kejjasunu utu-
lelin k̄s̄ s̄l̄ak, clasunul: Weljdedumun eunpj̄dasinu?

7. Uks̄n̄ugow̄nu tel̄us̄teg-ululadjul: Sākumow,
mögwe wen weseweuačk n'pača-salui-guin p'eu:dabeeew
iktuk t̄l̄n til̄sip sabuigwon matpeḡdasik: eñdu til̄-
sip et-lipk̄sink nigač-nip-eqas̄sit uktugu.

8. Sesus elajul: Unaḡsi, unaq̄-gadui eunpoøgun,
ak pumiju!

9. Encuseiul ulnu neseak, ak wen̄gadok unpoøgun,
ak penjet. Ak n̄l̄ naqwek atl̄as-mudigiskuk na.

10. N̄utqit Lesw̄bæk eladjul: atl̄asmudj-giskuk
na: miu weji usj̄demajj uks̄qun utpluudekun iktuk uk-
pumadum eunpoøgun.

11. Tejnum usj̄demajj: Negum t̄l̄ nesalit, tel̄nit,
unaḡ-du eunpoøgun, ak pumiju.

12. N̄utqit weji p̄ibənjm̄-dijul: Wen tu nut
ulnu t̄l̄ telimsk, unaḡ-du eunpoøgun ak pumiju?

13. Cədnu təpi nesələnt müu kejjagul tənul wenul [nesʃjuʃul] mudu Sesws ejiguləşip, mudu mowj-pig-welkik ehkubunik nədelu.
14. Culabis Sesus wəjjajul uktgj al-sudum-əgwomiku, ək əlajul: Ankapt n, kışin-pıdasın, müu ukpəda-degow apteq, müu apteq adjimtutenuňt jıak uktjuinku.
15. Toku ulnu pegjsink ək agranu-dumu aji Leswijpu Sesusul uık'şin-pilkunu. (uık'şin-sıluqunu.)
16. Nə utçit Leswibək tebl u-madıjul Sesiusul, ək ewej-ne-bıdılul, mudu u.kışi-tuladum egulə eoguel atlıs-mudiş-giskugu.
17. Cədnu Sesus telj usidemajı: Nutç pemiliçewet müssəci nıg:tə, ək elp nı'n eluıkwe.
18. Nə utçit Leswibək ajiww-təjnebıdılul, mudu müu pısuk segwis-eçdugunip atlıs-mudişgiskuk, eñdu metç apteq teluep Nieseçməl utçinu, ək nı wedjı-tuləlusit utetpui-dıns Nieseçməlu.
19. Nə utçit Sesus usidemajı, cıajı: Teljak, teljak tən teliməlok, Eutçit müu eoguel kış-inəude-tuladegekw; pısuk tən numjatç Wegewislıjul teladegelitç. [nı kışi tulədget.]
20. Wegewisit kesalajul Eutçi-lidjul al kegi-nudum-modjul m'sit eoguel tənul teldegedjul. Əc neyədnuodul ajimsugigul luqowokunn müu eneude egulə. Cülqman utçi-pıcaq-lei-ultıdoksup.
21. Mudu stuge Wegewisit abijj-bəladjı n'pujuu, ək injnıu-əlajı, nə eneude Eutçit telimı-nuqladjı tən telj ulıdetku.
22. Wegewisit müu ilsumaguul wenul; cədnu m'sit iləsudçen igunum-wadju Eutçi-lidjul.

23. Culpmān m'sit wenik tulik-pum'-dehum-dék
Euitçilijul stuge Wegwis-ilidjul telikpum'-dehum diteq-
tənul elk'madju.

24. Teljak, teljak, tən telim+lo, tən wen nənuk
n'keluswokun, ək kedlausitk ut'nine tən elkimip, wes-
cətək iapgu-qwe mjmadjuwokun, ək məjigək wemadjil-
sudəkun iktuk, cədu kjsutçj-sı̄steskuk n'parokun ikt-
uk misənu mjmajuwokun iktuk.

25. Teljak, teljak, tən telimulok, tetpug jək ked uj-
gək, ək njetç kjsj igək, tən tilisip n'puju+k nəlum-
udj'dak Nikseqm uewisul ukeluswokunum, ək tənik
nudumudj'dak, mjmajul-t'dək.

26. Mudu stuge Wegwisit wese ut mjmajuwokun
ut'ninku, nə telj igun-ummuadju Euitçilidjul ut'ese-
dumun mjmajui-okan n't'ninku.

27. Əe igumumuotç als.u-suid; utilistdegelin, mu-
du negum uluu uewisul.

28. Muu ukpak ljs-tumuns wegud u. Mudu tetp-
gək jəgək tən tilisip m'sit tənik n'tenidəkun iktuk
cumu-dijik, nudum-u dž'dak ukeluswokun;

29. Ak -utçj-tuolkj-dədak; tənik kjsj nəlde-çə-
dibunjk, mjmajuwokun u.tabijjbem-çeweum iktuk; ək
tənk pədədəkət-dibunik, ummaj-ilsudəkun utabidj-
bem-çeweum iktuk.

30. Muu kjsutçj-tulədu eցgue nijn n't'ninen. Tən
telj nudumei, nə telj ilsuudege; ək n'tilsudəcənum
eçewojjak; mudu muu ewlumu nijn nəlde-decənum.
cədu ewlumak Wegwisit tulj-decənum tən elkj-mipu.

31. Witnis-ewiktum-çşjan, n'telauw'dumasu;dim uj-
teljanuk.

32. Uktuk iħk t̄n witnis-ewiktumuit, ąk kejđlu uteluwidumas idim u tuljanu, t̄n telj witnis-ewiktumuit.

33. Elkinoek-subunik m̄maj-niñuuk S̄negu, ąk S̄n etli-witnisewip kedlewem-okum iktuk.

34. Čdu mu wedjuñaqdu eluwidumasudj m̄maj-adjuiñu iktuk; ĉdu telu-equn egulq cōgħwel eulām-an emjuiset d̄jnsu.

35. Negum wos igunum-unokunip etlamkulep, kessaep; ąk klow welj-dedum-uidjogup uktulip-kidji-tulidjs ultnow neu kt-adjiet, mwosedeġemeu.

36. Čdu ajiinsugik eluwidumasudj weseodum muu eneuide S̄n uteluwidumas-idim; mudu luġowokunn t̄nul Weg-wisit igunum-ibunn n'kjseajadun, eietgħi, luġo-wokunn t̄nul k'sduon; egulq witnis-ewiktum-ni igul Wegwisit n'tulgimkuunu.

37. Ak Wegwisit t̄n elkimip, Negum witnisewiktumuit. Kjew kif, idha u ukt'news iktuk. Mudu muu kedlamsitum-uidqok negum utjninku t̄nul Wegwisit kjsilkimajul.

38. Ak ukeliuswokunum muu weseodum-uidqok minn-eqsin ukt'news iktuk. Mudu muu kedlamsitum-uidqok negum utjninku t̄nul Wegwisit kjsilkimajul.

39. Kw̄lumukw ewiġġasikul [sabewikul:] mudu telidjsult'yo e nqdei euseodumunx aptequewe m̄majdjuokun; ąk negul witnis-ewiktum-wigul.

40. Ak klow muu welj-de-duim-u-dqokeutgewidqanow t̄n sum, euseodum-unow m̄majdjuokun.

41. Mogħe wedjimsinum u kpkum idelum-wksudj m̄majuiñu iktuk.

42. Çadu kedjuulok mudu mögwe weseodum-udiyok Niksepm uktusalemu-su-dim uktjuwow iktuk.

43. Pegisin nutç uwijsumum iktuk: ak muu wes-wäbrogup. Ap uktuk upk'sink negum uwijsumum iktuk, usuqladoksup.

44. Talikt-lamsitum-udiyok k'low t'an etlik-pumid-dum-adultjyok, ak muu ewjum-udiyok mut ukpumid-dum-uksuidj tan wejäk pásuk Niksepm-ewiktuuk.

45. Muu uktulid-sultip num-sjumuljys Wegewis-ewiktuuk. Tan wen ehk tan mesjmu-lok: eietç, Mojs tan utjänink eljig-sultjyok.

46. Uktlamsituok Mojs, ukt-lamsitujgok n'nu. Mudu Mojs ewijiguksup utgit nijn n'tjinin.

47. Muu uktlam-situmowoc tan negum tulwijkugetç, talikt-lamsitum-udiyoksup n'keluswokunumul !

CHAP. VI.

Nisi culabis Sesuis usui-cumasit Cuspemk Galilete tule: eietç, cuspemk telujsik Teibiljus.

2. Ne mowj pigwelkik wskidjñuk nusui-guqididjul: mudu num-ÿduididjul cunwigwosuadjl tanul kjsäduidjul, uksijnu-gowjnu utjnewow iktuk.

3. Ak Sesuis elit-cödjuu-imtumat pumduñ iktuk, ak alı tet witpidwodjj tan kegjuudumuodjj.

4. Na pagewimk kedjuigäk, eietç, Leswjaçk uwigubaltim-ceweumus.

5. Na utgit Sesuis semculabitsç, ak nemiatç pi-

gwehnidji uskidjnuu myelidji wetgewjadalidji t̄n ehk ; tokui eladju P̄ilipul : Tamj kjsuh-tutelam-muiugup pibunokun egul uumale dumunsu ?

6. Ula wedjij-telmadjuu uewdiji-mugwolq; mudu Sesus kedjjidok t̄n teldeges.

7. P̄ilip usidabauguet, et : S̄st euskim-tulnäkunigul dñe-lul, (sułewe nq, eduk, neukt-inskak pou) eldeboutik pibunocun, muu kjsj tebj̄muc utçit misit wen iusuađoe aptçet;eu.

8. Neukt-djit keḡnuu-dumuodji, eietç, Andule, Sjmu P̄iel widji-gudjigidju t̄jimamul, eladju Sesusul :

9. Ulbađius ulq tet ehk, t̄n wescotkul naneul baliçewe-el pibunokun, ak t̄busilidji aptçejilidji nemedju. Çadu neget ergue jids telipugwelkik utjnewis iktuuk :

10. Sesus et : Luugwoluew mijmadjuuñuk uitubidäry. Nq pikskek nadeļu. Nq utçit ebilajik, t̄jimamuk eduk nan betuum-tulnäcun-idjik.

11. Toeu Sesus weswadogul egul pibunocun, ac muijwet, ac igunumirotç kegi-nuudum-wodji; ac kegi-nuudum-wodji igunumiwa-didju ebultilidji; ac elp nemedjuu telipugwelk t̄n telj p̄wotum-jididju.

12. Toeu kjsdjlul-tj̄ditç, Sesus eladji keḡnuu-dumuodji : Msaduew puibanegeul, eułamān ma ergue uesug-pnue.

13. Nq utçit mowa-duudidju, ac wejsh-t̄jumä-duudidju neuktinskagul t̄jel t̄biu puitaljewel puibunegul, wedjsh-skwägul egul naneul baliçewe-el pibun-okunn. t̄mul wejseudum-jididju t̄nik elqidalul-tibunigu.

14. Nq utçit mijmadjuuñuk t̄nik nemjdeuditç ulq

eunuugwosudj, tən Sesus kjsədok, teluedjik : Ula nə egwet njənik-tçidjij-tege-wjnui tən keduu-ipkjsinkup usiteumuugu.

15. Nə tən tiljsip Sesus kejjdok ukuudui-pedjjidalin uicəcwəq-luiguun utelj-gewitewəq-luiguun, təkui ap pəktumeçsit, pumduñ iktuñ elin-euidui-gwəluugwet.

16. Weləqə tənik wedji kjinudum-uudjik utjninku, metokj-dədjik,

17. Tebjədjjik wenjuul-euiduuk, ək elj-usiueum-jdədjik euspemku, Cəpulniumku. Ək nijetç bəgunit-pılk, ək Sesus me munək pegjsin-wgwi.

18. Təcəu teluh-tçiksim-cətewik teluh-tçəausugu.

19. Nə kjsilj-tçimud-jditç eduuk nəsiscul meil, eusnəq nəsiscul təgel qəudeiik meil, nemjədidjul Sesusul pemj-elidjul uskitpiktuuk euspemku, ək wedjuş-qəsil-idjul wendjuuleuduuk ; təkui wegwoda-sultidjik.

20. Cədli Sesus eladji : Nən nə ! muu wegwoda-sultip !

21. Təcəu welj-tebələdidjul wendjuuleuduugu : qə encuseiç wendjuulk eewək tən tet eljedidju.

22. Nə wəpk edusewə nəgwek tən tiljsip məmadjuui-nuuk tənik cələməultidjik cəlbemeu, nemjəduuditç uktuk weljbot mögwe ehkt'uuuk nədelu, pəsuk nə tən pemj-kjinui-dumuiodjj tebjədəlipu, ək Sesusul muu widjj-depi-lin pemj-kjinui-dumui-odji, cədli pəsuk pemj-kjinui-dumui-odjj wəpəktumkədalin, ək Sesus muu tegweu-ogwi —

23. Cadu kjs əltçj-agul wendjuuleul Teibjlıusku,

œwagul cweiitgk nadel tet t̄n etlj-malecdum-jjidip pibunokun, k̄sj muijwet uksæcum-qmjnui—

24. Nā utçit k̄sj numjäditç pigwelkik mouegik Sesusul mui eumulikw nadelu, kusn̄l pemj-kjnu-dunnioldji, negumou elp tebjädidjul wenjulkul ak œwadidjik Cepulnjumku, nadjj-ewi-luqdidjul Sesusul.

25. Nā wedjj-ditç eabemku, elädidjul: Labei, (n'sacumamjen) taljsip peg sinuuisup uit?

26. Sesus usdemadjj, eladjj: Teljak, teljak, t̄n teljmulok, mui wedjj-ewilui-wuiok mudu nemj-duidj-ogul cuniugwosudijl, eđui mudu malecdumu-djogubunek pibunokunek, qe k̄själ-dal-ultjogup.

27. Muu euidjj-luugi-djnor m̄tçiptçewe iktuk t̄n kedui-iksugäk; eđui utçj-luugudikw egul̄l m̄tçiptçewe iktuk t̄n nenkäzik aptçuewe m̄madjuokunn iktuk, t̄n Ulnuuiewisul igunum-ulokton: mudu Wegewisit Nikseäm k̄sj cuniugwoladju neguinulu.

28. Nā uit jit elädidjul: Tal dñe d̄desnen luewod-unäcut; Nieseäm utluug-wo-canumul?

29. Sesus usdemadjj, telimadjj: ula Nieseäm utluugo-wo-eunum, uetlam-situm-udins negum uitñineu, t̄nul Nieseäm k̄s-ilkimadjul.

30. Elädidjul: Cogue cuniugwosudij telđum, cuniugwosudij k̄sj numj-duidj-gek, qe uetlam-situl'gee? Cogue eluewodumun?

31. Cutjj-nagik malecdum-đibunek maneeb k̄ktacum iktwk, stuge t̄n tel-ujigasik, wedjj-igunum-ubunjgu pibunokunek w̄s rgu, unmal-eđum-ulinu.

32. Sesus eladjj: Teljak, teljak t̄n telj-mulok,

Mojs mui igunum-uluiogunek negulə pibunołunek wąsoc tulečku; cądu nijn Nutç igun-umulök kedlawe pibunołun wąsoc tule.

33. Mudu Niescam wipibun okunum negum nał tąn wedjji n'sasip wąsoc, ac igunum-wedok umjmadju-
okunum utgit usitecumuu.

34. Elädidjul: Sąciumow, negow igunum-uin ułaq
pibunołun.

35. Sesius eladjj: Nijn nał mjmadj-wokune pibuno-
kuni. Negum tąn egat nijn n'tjinincu, mał ewijsinuk;
ac tąn kedlamsite n'tjininku, mał uktuijsamwigwoc
iaptçuu.

36. Cądu teljmuł-logup kisj nemiyegup, ac mał
kedlam-situm-ułqok.

37. M'sit wen tąn Nutç igunumuitç, jgads n'tji-
nincu; ac negum tąn igat nijn n'tjinincu, mał dżigulalak
ewijsumuugu.

38. Mudu wedjji n'sasjep wąsoc mui n'tuladegen nijn
nułj-dedacunum; cądu [wedjji n'sasjep] n'tuladegen
negum uljdedacunum tąn elkimip.

39. Ac ułaq nał Wegwisit tąn elkimip, uljde-dę-
cunum, m'sit wen tąn nemjadjuł ewiciliđul, ac seum-
tuic kedlamsite utjinincu, uscodumun iaptçuewe mjma-
adjwokun; ac nijn uñagälades, (mjnuł-lades), kes-
pigiskugu.

40. Ak ułaq nał uljde-dęcunum tąn elkimip, u'sit
wen tąn nemjadjuł ewiciliđul, ac elp kedlamsite utjinincu,
usco-dumun iaptçuewe mjmajwocun, ac nijn uñagäl-
lades kespigiscugu.

41. Ną utçit Leswıjbäk umselä-bwigwu-ädidjik utçit negumu. Mudu teluet nın pibunokuni tän wedji nesäsigup wäsgögu.

42 Teluedjik: Muu nat uat Sesus? Sosep uiewisul? tän wngjgwı kedji-dägwı? Ną utçit talı kjsi tulues, nın wejı nısaşjep wäsgoku?

43. Ną utçit Sesus usidab-wigwet, eladji: Muu uctumselim-tultip.

44. Mow wen kjsi içgac nın n'tjnincu Wegewisit tän elkimip muu laqlak: ac elı-wuña-galades kespigiskugu.

45. Telui-jigasik njigənik-tqidji-tegewınu iktuk, m'sit tän tesidjik utçjı-kjnudum-uksultıdak Nicsam-ewiktwk. Ną utçit m'sit wen tän wedji-nutcup Wegewisit iktuk, ac wedji-kjnudum-uks.p [utjı-ninku], içgat nın n'tjnincu.

46. Muu mudu tän wen kjsi numjagul Wegwisilidjul päsuc negum tän wedji p Nicsam-ewiktwe; negum kjsi numjadjuil Wegwisilidjul.

47. Teljak, teljak, tän teljmulok, negum tän kedlamsite nın n'tjnincu, wescote iaptqawewe mimadjuwokun.

48. Nın mјmadjuu-ocune pibunokuni.

49. Cuitçuałkik malecdum-ıdibunik maneece bactaqcum iktuk, ac nebuwi-dibunjic.

50. Ula ną pibunokun tän wedji-nesäsigup wäsgögu, cwlamjan tän päsuc wen malecote, ma n'puie.

51. Nın n'tjinin ula pibunokun mјmadjic ną, tän wedji-nj-säsigup wäsgoku. Tän wen wedji malecote ula pibunokun iaptgu mјmadjids. Ac pibunokun tän nın igunum-weduudes, naagei ną, tän nın igunum-weduudes utçit wisitcumuu umjım-adjuocun-um.

52. Ną uitçit, Leswıjbąk ewedjı-wegwąt-madułtidjik, telim-tułtidjik: Talj-kısj-igunum-ułcums uit tçjnum negum wagei uemaleo-dum-unenu?

53. Ną uitçit Sesius eladjj: Teljæ, teljæ, teljmułok, muu maleo-dumiułyok Ulnau uewisul wagei, ać-nemuldem muu nesamuł-goldłyok, mјmadju-ołkuń muu wescodumułyok uetjniewoku.

54. Tąn wen maleote nijn naqagei, ać elp nesamuł-gwotę nemuldem, wescote iaptqınewe mјmadjuocun, ać unaqat-lades kespigislugu.

55. Mudu nijn naqagei kedlewe iktwk mјtçıptçewe ną; ać nemuldem kedlewe iktwk nesamułgwomec ną.

56. Negum tąn maleote naqagei, ać nesamułgwotę nemuldem, aptugatę n'tjñinku, ać nijn aptugadun uitjnincu.

57. Stugetę Nutę tąn mјmadjit elkimip, ać nijn wedssi Nutę uitjnincu; ną telec negum tąn maleomit wedysit nijn n'tjñincu.

58. Ną uła nut pibunokun tąn wedjj nıṣṣigup wassoc. Muu eneuude ciutçuaqgik telj-maleo-dumijidis maneece bętçecum iktwk, ać telinpwuł-disunek. Negum tąn maleote nijn n'qagei iaptqı pumshsids.

59. Ną Sesius teluedjul egulą erguvel ąlaśiudun-ogwomec, tąn etlikjnuł-dımuńetę Cępulnjumeu.

60. Ną uitçit piğwelkik tąnik wedjj-kjnudum-ujik uitjnincu, tąn tilisip nuudum-uididjul egulą keluswo-eunul, teluedjik: Meduek keluswocun ną: wen kısj jiksus?

61. Ną Sesius wedjik-tçidjı-doc uitjnincu kegjnui-

dum-udjik utulj-umsele-wistui-djinsu utçit ułaq [kel-
u:swocun], eladji: ut kjs:lulok uktedjaçun-djedes-
tädjnowu?

62. Tales! numijyok Ulnuu uewisul utulj-unagqasın
tan tet ehkus umsewesu?

63. Wetçj-jacumidj-wit nał tan mimadjiu-adeget.
Mäggel mui abogunumus-enuec. Egulq keluswokunu
tanul nju teljimulogul, nut na wetçj-djacumidjia-igul,
ac nut na mjj-madjiuocunn.

64. Cädli qlt kijow mui kedlamsitum-udqok. Mu-
du Sesius kedjj-abunj wedja-degemc umswes poktum-
kjärc tanj mui kedlam-situmu-diligwi, ac tanul uktui-
imsjj-çudal.

65. Ae est: Nał utçit wedjj-tuljmu-lögup, now
wen kjsj igje nju n'tjuinku mui utçj-igunum-uksiew
Nuitçigu.

66. Nał utçit egulq, pjgwelkik tanik wedjj-kjnud-
dum-ujik tatiñineu, apsewedadjik udegu, ac mogwe
aptç widje-uađigul.

67. Nał utçit Sesius eladji neuuktinskuk-silidji tçel
tabü, kijow elp kedluipeotum-kjäliok?

68. Nał utçit Sjmu Pjel, usidabuu-guet, eladjul:
N'saqcumamjen, wen utjinice ljdälesenen? Kjä wes-
eđumun keluswokunu iaptçuewe mijmadjwokun ik-
tuik tulik.

69. Ac n'nen kedlam-situm-udjee ac kedjjduck kij
uclistewinu, ac mijmadjit Nicscam uewisul.

70. Sesius telj-usidemadjı: Muu tu nju njanaswnu-
ku-oksup kijow neuktin-skuk-siok tçel tabü? ac
neuktedjit kijow mundui-it.

71. Ną agun-imadjuł Sıdahul Iscaljotul, Sımu uewisul, tąnul kedui-imsjjidjuł, tąnul neuuktedjjidjuł neuuktinskuk-silidji tçel tąbwsilidji [apostale-wilidji] ną.

CHAP. VII.

NA culabis kjscadji-ągul egulę cöguel, Sesus iałasit Galiletku; mudu muu welj-dedumue utałasin Sıdjakı; mudu Leswjbąk keduionądjidul.

2. Ną Leswjbąk wigwomewe niwigui-bałtuwimurš kedwijgąc.

3. Ną utçit Sesus widji-gimadji tçjnumu, eladidjuł uitçipeotumcaşı ulą tet; Sıdjakı, 'lyu: eulamąn tąnic kegj-nudum-adjik unmjduńs uetlugo-wocunul tąnul kjsadluńul.

4. Mudu mow wen k̄mu-dwık cögwe teladue tąn tilisip ewile utjınin utjmudun mesuduugu. Tuladuunn egulę cöguel, elneyalusi usitcumuugu.

5. Mudu tçel matę widji-gimadji muu kedlam-situm-wdiligwi utjınineu.

6. Sesus eladji: N'tetpugaqagum muu matę eganue; uktetpugaqagumurš aptgu kjscadjjąk.

7. Usitcumu mesj tçj-cadji-delumulok kılou. Cađui njin tçjeadji-delumik; mudu etlj-witnise-wiktum uewisj-dacun-umul muu ukelul-tununu.

8. Kılou liteu-juim-tumjdałkw ulą wıgūi-bałtimeu. Njin mogwe elitewijui-iutumąq ulą wıgiubałtimeu; mudu n'tetpugaqagum muu kjscadji-ąnue.

9. Ną kjsj tulejsmatç egnilä cogwel, metç neneqasit Galiletku.

10. Cadui kjs widjj-gimadjj kjsj litemdju-imtumij-dalitç, Sesuis elp elit-cudju-imtumat; cadui muu mesiuuuduuk, cadui edue kymuidwigu.

11. Ną utçit Leswibak ewj-luaqididju Sesuisul wjgw-baltineu, ac telwedjik: Tämj tu ehk?

12. Ac meskik umsele-wistudiime jgäk pjgwelkik mjmadjuj-nuuk myegik, utjnewx iktiuk, utçit negumu: alt teluedjik: Negum weltçjenum-uut; alt teluedjik; mogwe; cadui bwskik-sibuwgwäl-adjj mjjmadjujmuu.

13. Cadui mogwe wen mesj-wj-keluulagul; mudu tçjpalaqididji Leswibaku.

14. Ną edue qeulj-wjgu-baltimc Sesuis elit-cudju-imtumat uetçj ala-siudum-ogwomcu, ac kegjnuudumuet.

15. Ac Leswibak pacä-leiultidjik, telwedjik: Talj neneul nut negum wijgadigunn? tan munac kegi-namuk-sigup.

16. Sesuis telj-usidemadj: N'keg-jnuudum-asudim muu njn n'taligam: cadui utaligam tan elkimip.

17. Tan wen ulidetk utulä-duun Niesçam utiulij-dedä-cunum, negum uktçjidjidaids kjuu-temuksuudj utçjan Niesçam-ewiktuc, kusna nuudjj-keluusin njn n'tjnineu.

18. Tan wen wedjj-kelusit utjreincu, negum ukuup-mj-del-suudim 'ewilk. Cadui negum tan 'ewilk ucuup-mj-dedäcunum tanul elkimtçul, negum kedleweit, ac eesibw-gwädä-cun mogwe ahktinuuk utjinipku.

19. Muu tu Mojsor igunum-uuluucksup Utpladq-eun? ac meç kijow mow wen saetumue utplidjeun Cogwe wedjik-tuonjoc?

20. Mjmadjuinuuk piggwelkik myrgik usidemä-didjul, telimädidjul: Mundui wescweut! Wen keduionse!

21. Sesws usidabuuguet, ac eladji: Neuet t; lu-gowocun kisqduer, ac misit tan tesjok pac-t-leiul-tok.

22. Na uitgit Mojsor igunum-uulogup pegwon-esasim-cewe; muu mudu wedjijanuuk Mojsugu: ejdu wedjijk ciutqj-nagigu; ac kijow atl smu-dj-giseuk pegwonesok mjmadjuinui.

23. Mjmadjuinuu upewonesasiteq atl-s-mudj-giseure uitgit Mojs utubluu-dacunum muu usegwiscä-dasinuu, kijow tu wegeiñ-tuujok mudu nijn mjnadjuinuu ka-kei-ulinsq-lugup atl-s-mudj-giseugu?

24. Muu ciudji-ilsudaqadip tan cogwe telj-qne, mcugu. Cädui coewodji-ilsuu-dacädiew!

25. Na uitgit atl Salusalem-cewak telmedjik: Mai tu ut nut tanul keduionq-didjul?

26. Ac, ancapten! mesiwj-keluisit, ac mow wen er-gue telimäcw. Kedjijadidjul tu mudj-it-pluindaqä-didjik negum qmuitq uicliste-winu?

27. Cädui kedjijigut tan tet nut tegjnum telesit; cädui tan tilisip upkj sink Clistewit ma wen uctqidjlagul tan tet telezilitq.

28. Na uitgit Sesws etlj-kjna-muietq kesigsikeluisit, eet: Kijow kedjijok, ac elp kedjidiuok tan tet telesi; ac muu wedjipkjisinu nijn n'tjinincu, ejdu Negum tan elkimip kedleweit, tan kijow muu kedjjsok.

29. Cədu nın kedjije, mudu wedjje negum utjnincu, ac negum elkimip.

30. Nə utçit cwedjui-cœwəq-ladidjul; cədu mow wen igad-ugul iep-tunn utjnincu; mudu utetpagaagum metç mogwetç jgauuk.

31. Cədu pjgwelkik msjom' iktuk kedlam-situmuudidjik utjnincu, ac teluedjik: Clistewit tən tilisip up-k'sintx adjimsugigul eunuugwosudjil tuladluul, nuu eneude egulq tənul nut negum teladogul.

32. Nə Palusjak mudumaq-didjik msipuugwelkik nitulj umsok-wistudinsu utçit Sesiusul, toeu Palusjak ac uktqej padlijase elkimadidjji nudji-cœwəq-daqadidjji uecœwəq-lə-nxu.

33. Nə utçit Sesius rladjij: Mijitç ketçka tegweulok, toeu tilisip 'ljedes tən elkimip ehk.

34. Kjow ewjluidoksup, ac mə wejjuok; ac tən sum mə kjsi-pedji-dajuok.

35. Nə utçit Leswibæk telim-tuultidjik: Tamj tet keduljet! tən tet kjuu mə tuljwədjise. 'Ljedow egwet tənic kjs sesaq-dumiuididjik uctugik tesaqamiesidjik utjnewi iktuk, ac kijnamuodu uktugj tesaqamik-silidj?

36. Cögue ut keluswəcun tən teljmulew? eietç, ewj-luijloksup ac mə wejjuok? ac tən tet eum mə kjsi-pedji-dajuok?

37. Nə nagwee kespi-wigui-baltimc, espec nagwoek, Sesius cœumit ac kesj-gsj-kelusit, eet: Wen uctusamuugwotç, tquguijetç nın n'tjnincu, ac samuugwotç.

38. Tən wen kedlamsite nın n'tjnink, stuge tən te-

luujgasik [Niescəm utwijiadigun iktuk], telueck, s̄-buul mijmadjie sabuugwon utçj-tuij-tudul utlamjluugu.

39. Cədli agun-imadjul Wetçj-jæcum-idjwiliidjul, (eietçj, Weji uljpiescəməl), tənul negumow tə-nic kedlam-situmuididjik ut'ñineu kedli-imsunädidjul, mudu Sabəwit Wetçj-yljaeum-idjuit, (eiteçj, Wedjji-ulj-niescəm), metç munac igunumuedasik; mudu Sesius metç munac kep-mjdedasik.

40. Nə utgit puugwelkik t̄nik ms̄jedjik nudumua-ditçj ut keluswocun, teluedjik: qamutçj, edu, ul̄t ne-gum egwet njigənik-tçidjij-tegewijnu n̄l.

41. Uktugik teluedjik: ul̄t Clist-wit n̄l. Uktugik teluedjik, Wedjjet Clistewit Galiletku !

42. Muu tuteluijgasicj Kjſulk utwijiadigun iktuk] enuk: Clistewit utçjeds Dəbidee wedç-beksilidj? æc Betleme, Dəbid uktçjgun-tçidjumcu ?

43. Ac n̄seum-eçldime jgac mijmadjujnau ut'ñews iktuk utçit negumu.

44. Ac alt negums keduij-cœwəq-laqdidjul; cədli mow wen jgəduugul wip̄tunn ut'ñineu. Mudu utctpa-ga-agum me manq jgənuuk.

45. Nə utgit nudjij-cœwəq-daq-didjik pedjj-daq-didjik tan uktçj pədljase ək Palusjak eumuidjdidju. Negumys elaqdidj: Cogme utçit muu wetgewəlowok ?

46. Nudjij-cœwəq-daq-didjik usidabui-guaq-didjik, eædjjik: Munac wen telj-tulewistuc stuge ut tçjnum.

47. Palusjak usitegululq-didjij, elaqdidj: k̄jlow elp kespuugwəq-dasultjyok ?

48. Mə tu wen nudjijt-plui-daq-didjik, kusnq Palusjak kedlamsite ut'ñineu ?

49. Cədən eгуula mјmadju-inne tənik mnu kedjidu-diew utpludəcun, wenmadj-iłsumudjik.

50. Nicodem eladji—negum nq tən pegisinkek Sesusul eumulitę depkigu, newktedjit negumny na negumu—

51. Uktublu-dəcunumjnu ilsumadju, tu, wenul esewmunac nudiwok ac kedji-duok tən telədegedju?

52. Usidabugui-adiidju, elə-didju: Kıl, tu, telesin Galileetu? Kwilen, ac qncapten; mudu mogwe niga-nietçidj-tege-wjnu wedjjeew Galileetu.

53. Təcnu m'sit tən tesit wen elemjet wijku.

ÇIIAP. VIII.

SESUS eljet pumduñ iktue teluisit olibje.

2. Wopk eskitpuuk aptę pegisink uktqi-alə-suidum-egwomeu; ac m'sit tən tesidlik mјmadjujnuk pedjida-didju, ac Sesuis ebəsit, təcnu keginu-dum-uodji.

3. Təcnu nudijswijj-eugedijik ac Palusjak eligul-dəcunə-didju tən eumulitę ebilidju kjsu-siuq-luksilidju eubulj-emcewe-iktük; təcnu eçcumaq-lədidju mјawek.

4. Elədidju: Nudijs kijnamuet, ula ebit kjsu-siuqlut eubuljemeewe iktük.

5. Nq Mujsəo telit-pluñ-muñ-eubunok utpludəcun iktük nq telətidjik meun-dşhtəo-dultinsu. Cədən, kıl, taluen?

6. Ula wedji-tuluedjik weudja-lansu; euləmən wtusədumuny tən eogme wtçj-kjsim-sjədisu. Cədən

Sesus ogulum-ewasit, ac utulwigan ewijjeugedok ma-
cumjegenu.

7. Ac t̄n telj-naneumj-pj-banimadlit̄, s̄nu-oem-
buigui-äsit, eladji : Tan wen k̄low munac pâdâ-degeew,
negum melt̄m-itcumat̄c cuindsu.

8. Ac apt̄c Sesus ogulum-ewasit, ac ewijjeuk ma-
cumjegowu.

9. Niudumajjdite, ac wedj̄-ummadjj-ilsumuudjik ut-
talidâswokun-unius iktuk, tewj-dâdjik inenudj-tuij-
dâdjik t̄n telj-pumj-k'sigul-tj̄dit̄, ac Sesus bunn-
alut unneuk-tiugwâ-lugwen, ak elp ebit etlj-eacumit
mjawegu.

10. Toeu Sesus s̄nu-oembuigui-äsit̄, mow wenul
nemjagul pâsue ebilidjul; toeu eladju : ebit, talid-
at̄kik egwet mesijs-cubunijk ? Mow wen, tu, wen-
madjj-ilsumuuluew !

11. Eladju, Saçums, mow wen [wenmadjj-ilsumik.]
Sesus eladju : Elp n̄n mogwe wenmadjj-ilsumuulue.
Upeotumeäsi, ac apt̄c mu uepxâdâdegus.

12. Toeu Sesus apt̄c keluladjj inimadjj-uniu, eet :
N̄n n̄tjinin usitevnuu wosogwegum n̄. Negum tan
nuisuguit ma pum'ceew bogunitpâk iktuk; eđdu
useotow menadjuu-oeme wosogwegu.

13. Palusjâk elâdidjul : k̄l witnis-ewictum-asin : ue-
teluij-dumas-uidim muu teljennue.

14. Sesus usidab-nugmet, eladji : Tilja n̄n witnis-
ewictum-asi, teljac n̄teluij-dumas-uidim. Mudu ked-
jjdu tan tet wedjjeep, ac tan tet elje. Câdu k̄low
muu kedjidui-duok tan tet wedije, ac tan tet elje.

15. Kjlow wedjj-ilsru-dqeq-dijyok mäqgei iktuk. Njn
muu il-suumäk wenu.

16. Cädui ilswidegeen n'til-sudqeunum kedleweis:
mudu muu neuktui-gwäl-luigwow; cädui njn eum, ac
elp Nutç tñn elkimip [tegwe-ad'ek.]

17. Ac teluijgasie uktub-luqdæun-umius iktuk.
Täbusidjik mj-madju-ñnuik uitelu-jdum-asudim-wow
teljak.

18. Njn nq witnis-ewiktum-asi, ac elp Nutç, tñn
elkimip, witnis-ewiktum-wit.

19. Nq uitçit el'didju: Cuitç-ok? Sesus usidabu-
guet, eet: Kjlow muu kedjjuok njnu, eusnaq mutçu. Uk-
tqidj-jioksubun njnu, ac elp Nutç uktqidj-ägokpun.

20. Nq Sesus teluidjur egulq coguel suljewe-
ogwomku: etljk'nuidum-wedek al'su-dum-ogwomku.
cädui mow wen eewalq-gul, mudu uitetpq-glagum
metç munac jgñnie.

21. Nq uitçit Sesus aptz eladij: Njn poctumeäsi,
ac ewjluj-dok-sup; cädui n'puudj-doesup uk-telue-
wudjws iktuk. Tñn tet elje, ml k'si pejdl-uok.

22. Nq uitçit Leswibæk telu-edjik: Nebjuids, tu!
mudu teluet tñn tet elje, ml k'si pejdl-uok.

23. Sesus eladij: kjlow telesultjiok upcwegu.
Njn eeewee telesi. Kjlow ulq wsitemuuk teles-ut-
tiok: njn muu ulq wsitemuuk teles-wai.

24. Nq uitçit wedjj-tulj-muu-lok, n'puudj-doksup
uk-telue-wudj-wow iktuk. Muu ueclam-situmuuk-dqok
n't-njnewin, n'puudjeksup uk-telue-wudjws iktuk.

25. Toeu el'didju: Wen tu k'il? Sesus eladij:

Njn nq tñn wedjälegemc uumscwes poktum-kjäqc teljmuu-logup.

26. Pjgweleuleöguel wescodum-qnn n'tulaguni-mui-
lñv, ac n'tilsumuulinow. Cädu negum tñn elkimip
kedleweit, ac tñn wedjä nuudumänn uitjninc, egula
etlj-tulueqnn usitecumuigu.

27. Cädu negumow muu nestumijjdiew uitagun-
nuudumuon uitgit Wegwisiliidjul.

28. Sesws eladjj: Tñn tilisip kjsj unqgäladoksup
Ulnui uewisul, uktqidjidui-doksup n'tnjnewinu, ac muu
nuutçj-kjsäduun cögues njn n'tjnincu; cädu nuutç telj-
kjnuu-dumuiip egul, telj kelusjänn.

29. Ac negum tñn elkimip tegweadjeck. [Njn] nuutç
muu buunqlicw n'tnewuktui-gwäluwgwenu. Mudu njn
negow teläduuonn tñnul negum welidetcul.

30. Tñn etlj-tuluedjul egula cöguel, pjgwelkik
kedlam-situm-uudiçjik uitjnincu.

31. Sesws eladjj Leswibäu tñnj kedlamsitum-uidi-
lidjj uitjnincu: Kjlow eduk näkidäiok n'kelus-wocunum
iktuuk, kedlewe iktuuk uitçikjnuu-dumui-k-sultj-doksup
n'tjnincu.

32. Töeu uktqidjj-duidoesup kedlewewocun; ac ked-
lewewiokun apewälnotkow.

33. Usitegului-lädidjul, elädidjul: Njnen Abblhä-
mec wedäbecsjek, ac metç munäk wedjä-kjsteul-tüçk
wenu. Cögues wedjä-tuluen, apewäl-nokten?

34. Sesws usitegului-lädjä, eet: Teljac, teljac, tñn
tel'mulok, m'sit wen tñn eluwewudi teljdegetj nq elu-
wewudi wedjä-kjsteuitç.

35. Ac [tçjnum] uunokubemul mui telipkit-cadum-mew wen-djijgwomc iaptçu; cadu wevisul aptug-adumulijul.

36. Na utçit eutçit apewa-luulok, kedlewé iktuk elj-apewalnokten.

37. Kedjulok klow Ablahamec wedabeesjiok: cadu kedu-onjok, mudu n'kel-uuswocunum mu ehtinuw uktjnewoku.

38. Wescuwdum tan cogue widjinmij-duep njn nutç iktuugu; ac elp klow telä-daq-djiok tan cogue widjin-mjduwgup klow eutçuow iktuk.

39. Usidabuwigui-qididjik, elqididj-ul: Ablaham na nutç-nen. Sesus eladji: klow Ablaham unijunitç uktjnewos, Ablaham utluwgowok-unumul tulä-daq-djigokpun.

40. Cadu njge ewedji-nebaq-jiok, tçjnum tan telimilogup kedle-weuuokun. Ablaham-ss mui tuladegek-subunok.

41. Klow teladacq-diyok eutçuowok utluwgowok-un. Na utçit wedji-tulimq-didju: Mui sege-wuhs-kidji-nultqegup. Newktedjit nutçinen, Nicscam na.

42. Na utçit Sesus eladji: Nicscam utçjok, uksalijok. Mudu wedji-eep Nikscam-ewiktuuk, ac pegisinep, ac njn mui elkimsu, cadu Nicscam elkimit.

43. Taleek mui kedjidui-duok tan telueu? Mudu mui kjsi jiksetumuidqok n'keluswoc-unum.

44. Klow teleswultjok eutçuas mun-dui: ac elp eutçuas utulide-dæcunum welidendum-indjok uktula-daq-dinsu. Wedjadegeeme umsewes poctum-

kjäk negum nūdjj-nēbädeges, ac muu aptugädum-uksup kedlewe-wokun iktuk; mudu kedlewetuckun muu ehk-tinuk utjnincu. Ecsuetç wedjj-kelusit uewom-lämuueu .Mudu keluis-cabewit nā, ac [ecsuoøgun] utçul.

45. Cäduu mudu kedlewe-äbuugue, muu kedlam-situwuuok.

46. Tegen kjlow wedjin-tage-wit pädä-suid' iktuk? Cäduu kedlewe-äbuugueäni, eögüe utçit muu kedlam-situwuuok?

47. Negum tän tule Nicseäm utjninc, jiksetum-uodjul Nicseämül ukeluis-wokun-umul. Nā utçit kjlow muu wedjj-djikset-umui-dçok, mudu muu telesultçok Nicseäm utjnincu.

48. Nā utçit Leswibäk usidab-wigui-ädidjik, elä-didjul: Muu wel-tuluueuck kïl Sameli-ewajjuin, ac munduu weseweut uktjnincu?

49. Sesuis usidabwiguiet, eet: Munduu muu weseweuaäk; eäduu kepmidelum-uk Nutçu, ac kjlow kenskj-delum-jok.

50. Cäduu nijn muu ewilumuu nijn n'kepmj-delsuidim. Cäduu Wen ehk tän ewile, ac tän ilstüdeget.

51. Teljæ, teljæ, tän telimulok, tän wen culoote n'keluiswokun, n'puokun mä numjduew aptçuu.

52. Nā utçit Leswibäk elä-didjul: Niçetç kedjiduek cuiseweuior munduu. Üblähämuor nep-eusunok, ac elp niçanik-tçidjj-tege-wjnuugwik; eäduu kïl teluen, tän wen kuloote n'keluiswекун mä uktutum'ukw n'puokun aptçuu.

53. Kıl, tu adji-espein muu encuude cuitçjnuok Ablaqhamos, tąnok nepcusunok, ąk nıgqanik-tqidji-tegewi-nuwgwik tąnkik nebui-disunijk? Wenin kıl kjsalusin?

54. Usidabwiguet Sesuis, et: Ukpumj-delsjan, n'cupmije-dacunum mɔrgwecunis. Nutq ną tąn kepjmjdelumit; tąn kıllow teluciok negum uknics-cəmumuas ną.

55. Kıllow muu kedjışok; cądu nın kedjijk. Tu-iuean muu kedjıak, tulıj-keluuscabewik stuge kılsu. Cądu kedjijk, ąc ukcluwswokunum kelçodumak.

56. Ablaqhamos cuitçusok welj-dasibunok ucuduinmjduun n'tnagwegum; ąk nemjdogubunec, ąk wescewidäsibunok.

57. Leswıjbak elädidjul: kıl me munq nənin-skegitbuunq-mun, ąc nemjsubunok Ablaqhamos?

58. Sesuis eladji: Teljak, teljak, teljmulok, rsew maunqac Ablaqhamos eum-uwgwek, nın eum.

59. Tocui negumow weswadui-didjul ciundul, keduitcum-qadidjul. Cądu Sesuis mimuugwosit, ąk teljtujet ukçjalı-swidum-ɔgwomku, megwciik elj-sjstes-cuadji, ąk telip-cotum-casit.

CIIAP. IX.

NA pumjetç Sesuis nemj-adjuł tçjnumul tąnul negebjgwelidjul wej-degemc weskijj-nuiljdegu.

2. Tocui tąnik wedjı-kjnuu-dumuidjik utjnínku, pi-banjmädidjul Sesuisul, cedjik: N'saqcumamjen, wen utclui-ewudi? ut tçjnum? kus-ną uungigui? negum weskijj-nuvidek k's negabi-gwagus.

3. Sesus usidabuigwet, eet: ut tçjnum mɔ̄gwɛ pądą-degeksup, kusnä iungjgu; eñdu [telec] utçit Niesçäm uit-lugowó-kunumul uneyaq-dasin uitjnineu.

4. Mj̄amutç depeçdik n'tului-ewodumun tān elkimip uit-lugowokunum, tān telip-kidj̄i-naqwegu. Depkik wetçkuijak tān tilisip mä wen kjsj̄ lugwekw.

5. Tān telip-kitkādum usit-cumuc, n̄jn n'tjñin usitcumu uwwesögwegum n̄q.

6. Kjsj̄ tuluetç egulä, elus-ewodamit mäcumj-gegu, ac wedjj-kjsj̄doc s̄is-cu luisewodigun iktuk toku aqäken-tumu-odjul uipukikul negabijgwé-lidjul, s̄iscu ewc.

7. Tecu eladjul: Ljyu, cusig-wäsi p'kuidabecw iktuk, Silom tule—tān kjsj̄kjwenski-sik teluek, elkimut —Nä utçit negabigwec eljet, cusigwåsit; tecu abadjasitç, wetgewinmjj-deget.

8. Nä utçit widgedultijik, ac tānik nemjä-dibunn nega-bj-gwelin; eedjik: Mu, tu, nut ut tān el p ac edsep?

9. Alt teluedjik: Nut nä negum: alt teluedjik: eladjidjul. Negum eet: Njn nä negum.

10. Nä utçit eladjidjul: Talj kjsj̄-pantadasigul uk-pukieul?

11. Usidabuigwet, ac eet: Tçjnum tān teluijduse sit Sesus, kjsj̄dögup s̄iscu, ac aqäcon-tu-muiibunn n'puk-ikul, ac telimip, ljyu, cusigwåsi p'kuidabecw iktuk Silom tule: tecu eljeep, cusigwå-sjeep, tecu nemjädege.

12. Negum? eladjidjul: Tamj ehk negum? Teluet: Muu kedjäk.

13. N̄, elələdjidjul tənul negabigwelibunn Palusjak tən eumui-djdidju.

14. Cədvi ətləsmuidj-giseuk-sup tən tilisip Sesuis kjsj-dök s̄iseiu, qe elp pantədu-odee upukikul.

15. Nə uitgit aptq Palusjak p̄jbənimədjidjul tən telimsinumi-ulitq nemjdegeme: eladjj: iğələc s̄iseu n'pukikwu, toeu cusıgwaşı, qe nemjdege.

16. Nə uitgit əlt Palusjak teluedjik: Ut təjnum muu tule Nieseqm-ewictue, mudu ətləsmuidj-giseuk muu keloodumue: əlt teluedjik: Talıkjəsəduis teləmuugul eun-uwgosuudj təjnum padə-degewinu? Hə neyscəldime iğəc uitjnews iktuk.

17. Toeu aptq telimədjidjul negabigwelidjul: Kıl tal-uunt? mudu kjsj pantəduseul ukpukikul. Təjinum eet: qmuitq nıgjnik-tqidj-tegewinu nə.

18. Cədvi Leswıjbək muu ked-lamsitumuus-dijk uewisin-cabigwelini qe uikjsu-suaq-duun nemjdegeme, mjsœsu wıgiumədliq unggigu tən kjsimsunc nemjdegeme.

19. Toeu p̄jbənimədjidji, ee-djik: Ut uewisus ul bə tən telueiok utlıqhskidj-j-nuin unuebigwanu? Nə uitgit talı-kjsinmj-deget njegu?

20. Ungigau telı usidabuguu-elidji: Kedjijigut ulı n'ewisjen, qe utlıqhskidj-j-nuin unuebigwan.

21. Cədvi talı kjsinmj-deget njegit, muu kedjijduiek, kusnə wen kjsj pantədu-odju upukikul muu kedjijigut. Negum kjsiget; negum p̄jbə-nimuw: negum agunimsids.

22. Ungigau teluedidjij egulə cəguel mudu təjpələdjidji Leswıjbəu; Mudu Leswıjbək kjs agunudum-

adjik t̄l̄n b̄l̄ wen p̄kei-agun'utk negum uelis-tewinu
uitçj-tuq-luesis ałaq-sudumi-ɔgwomku.

23. N̄q uitçit eg.ul̄ uungigau teluelidj̄ : Negum
kjsjgit, negum p̄bānimuew.

24. T̄c̄:u t̄b̄iuse w̄gumq-didjul ulm̄l t̄l̄nul neg-
ab̄gwe-libunn, elädidjul : Nies-e lm̄ igunumuu uepum-
de-dçun ! kedj̄duek ul̄ t̄j̄-num uep̄d̄-deg- -w̄n-nu-
inu.

25. N̄q uitçit usidabuigniet, eet : Muu kedljac̄ uep-
da-degewj-nuinu. Neuetetçk c̄sgme kedj-jluu : eietç,
negabigwejep, eđdu n̄getç nemjdegr.

26. T̄c̄:u apt ; elädidjul : Tal̄lusceus ? talj̄ k̄sj̄
panta-dus-eul uepukikul ?

27. Usidemadj̄ : K̄js k̄sj̄ tulimiuologup ac̄ mu-
djiksetumuu-dh̄ogup. C̄sgme wedjiktuu-juu-dumok
aptçu ? P̄awotumuud'ok ueugjn̄m̄-guunu ?

28. T̄c̄:u alm̄m̄-idjul, ac̄ elädidjul : K̄jl̄ kegin-
ndumusk ; eđdu n̄nen Mujs keginq-muunamut.

29. N̄nen kedjiduek Niese lm̄ wese:umasunn Mu-
sro : eđdu ul̄ t̄j̄num mai kedljagut t̄l̄n tet telesit;

30. N̄q t̄j̄num usidabuigniet, eet : P̄ægleiudi n̄l̄
mu k̄ls ueudjijidjduuny t̄l̄n telesit, tilj̄ pantq-duudjul
n̄pukikul.

31. Kedjiduud'ew Niese lm̄ mu uhl̄jiksetuon p̄d̄-
dege-w̄nuausu : eđdu t̄l̄n wen buiskj-al̄suun, t̄ç Nies-
e:mul, ac̄ tul̄degetç ul̄de-dçunum, negum Niese lm̄
djikset-adjul.

32. Tan̄ tilisip m̄c̄umjgsigup metç munqç nuudu-
m̄-muc wen uepantqduon wen uepukikul t̄l̄n tel̄h-
skidjj-nuulidjul unucab jgwelinu.

33. Mu negum uitjueksubun Niescäm-ewiktuuk.
mogwe ergue k'si tulə-dege-wisoe.

34. Usidabuuguał-didjik, eladidjul : Kij kakuł-tęskidji
nujjip pälps-wokun iktuuk, ac keginudum-ujeł nij-
nenu ? Toem tewałt-didjul alasudumos-gwomku.

35. Sesius nuudumat uewis-ıtuałapnu, ac wedjjałc,
eladidjul : Kedlam-situmun Niescäm uewisul uitjnineu ?

36. Tęjnum usidabuuguet, eet : Wen tu negum ?
S'euuy, eułamął uktlam-situmue uitjnineu.

37. Ses us eladidjul : Nemijtup, ac nut na negum
wescaumse.

38. Negum eet : N'saqumqm, kedlamsitum. Toem
alasiumadjul.

39. Toem Sesius eet : Wedjipkjsin uisiteumuuk il-
sunđaceun iktuuk : eułamął tąnik muu nemj-dacea-dijew,
uunmj-dacea-dinsu : ac tąnik nemjdaća-didjik, uncabi-
gwę-dasul-tinsu.

40. Ac Palusjak tąnik tegwesi-qididjul [Sesiusul,]
nuudum-dididjul egula erguel, ac eladidjul : Njnen elp
negabj-gołtjek ?

41. Sesius eladidj : N'cabigol-tjok, muu pälqasudi
ws-codum-ugokpun. Cادiu n'ge telusok, nemjdaća-
djęk : na uitjet uktelu-wewudjwol nenełsik [uktjñ-
ewy iktuuk.]

CHAP. X.

TELIĘK, teljac, tąn telimutlok, tąn wen muu wedji
pisewaqew eagun iktuuk tqitę-keluəwutęwị-sypiseq-dą-

eən iktuik, eədu wedj-i-teodjuq ap nədamj, negum cumiutunesuit, qe nudjj-cumiutunet.

2. Cədvi tən wen wedj-i-pisewat eəgun iktuik, nə negum təjtəkelueutçwı mui-djıneş-tegewjnu.

3. Nudjj-seagunet pəntəduotç eəgunu, qe təjtəkelueutçuk djiksetuaq-didjul tele-wistur-litç, qe utçtəkelui-εutçum ewijadji, qe təwı-nigansh-tigumuodji.

4. Ac tilisip kjsj tuvalatç utçtəkelue-utçum, nigansh-tigum-uodji, qe təjtəkelueutçuk nəsuguaq-didjul, mudu nenustuqdidjul.

5. Cədvi pıluel mui nəsuguaqdigul, cədvi əsunə wesj-miue-tuqdidjul; mudu mui nenustuq-digwi pıluem.

6. Nə telj-cwelewistuodji Sesuis, cədvi mui kedjij-dinət-digul tənul eəguel telimadji.

7. Sesuis aptç telimadji : Teljəc, teljəc, tən telimulok, nən təjtəkelueutçuk meagun-umur.

8. M'sit tənkik pedj-dəbunik eəew mui nən pegisinu-unek cumiutunes-tubunik qe nudjj-cumiutunaq-dibunik; eədu təjtəkelue-utçukik mui djiksetuaq-diesubunigu.

9. Nən eəguni. Wen utçj-pisewatç nən nətjineu, uisetads, qe utçj-pisewads, qe utçj-tujeds, qe wedjidiuads midjisiemeu.

10. Cumiutunes wedjipk'sink pəsue meumuu-tunenu, qe unebadegenu, qe wsugwıs-eədegenu. Nən wedjipk'sin mituiseədumunş mjmadijuokun, qe metç utadjı-pwagwelj-wiseədum-unsu.

11. Nən keluuusi təjtəkelue-utçwı nudjj-anəş-tegewenri. Keluuusit təjtəkelue-utçwı nudjj-anəş-te-

gew̄nuu jḡdok uum̄madj-uocunum uitgit t̄jt̄kelue-uit̄ju.

12. Cadu t̄n n̄ud̄b̄n-euduwk-sit ac t̄n muu n̄ud̄jj-anneweuagwi t̄jt̄kelue-uit̄j, ac t̄n muu uituem t̄jt̄kelue-uit̄j, n̄l nem̄at̄ boctusumul wet̄cuijelit̄, toeu n̄leukadji t̄jt̄kelue-uit̄ju ac wes̄muugwot, toeu boctusum mesunadji ac ses̄-edescuodji t̄jt̄kelue-uit̄ju.

13. T̄n n̄ud̄b̄n-euduesit, wedjuhsimuwgwo muu du p̄sue n̄ud̄b̄n-euduesit, ac muu sespede-lum̄agwi t̄jt̄kelue-uit̄ju.

14. N̄jn keluuusi t̄jt̄kelue-uit̄j n̄ud̄jj-ancotege-wj n̄ni; ac kedjijigik n̄t̄jt̄-kelueuit̄gume, ac wedjik-t̄jdjjdasi n̄t̄jt̄-kelue-uit̄gume uit̄newoku.

15. Telikt̄idjjjt Nut̄j, n̄l telikt̄idjjk Nut̄ju, ac n̄m̄madjuu-oecunum jḡduu uitgit t̄jt̄kelue-uit̄jigu.

16. Ac uktugik t̄jt̄kelue-uit̄uk weseweakjk, t̄nik muu tuleec uul̄ aqabis-aqdasik. Negums depeajdik n̄pugjsul̄an, ac n̄uduijla k n̄tetl̄wis-tum-eeweumu, ac neuete m̄sewot̄lk ac encuededjids t̄jt̄kelue-uit̄gwi n̄ud̄jj-ancotege-wjnuu.

17. Na uitgit Nut̄j wedjik-salit, mudu jḡduu n̄m̄madjuoecunum euilam̄an apt̄ n̄usuadumu.

18. Mow wen weswa-duikw; cadu n̄jn telalus n̄t̄j-gadumu: q̄lsu-sudj weseodum n̄t̄jgadum, ac q̄lsu-sudj weseodum apt̄ n̄usuadum. Kl̄q utpluadqen wedjimsinum Nut̄jigu.

19. Na apt̄ n̄ssealdime jḡak Leswjjb̄k uit̄newx iktuuk uitgit egul̄a keluswoecunn.

20. Pigwelkik negums teluedjik: Mundul wes-

ewewadjul, ac eluewjet. Cogme wed jidjiksetuok?

21. Uktukik teluedjik: Eguulq muu ukeluswoeunumul wen tñn weseweujadju Mundul. Mundui kisi pantduos upukikuul negabigw-lidju?

22. Na egulq coguel k'scadji-agul Salusalemen jlaaldim-ewew w'gub Jimeu, ac tecu kesik.

23. Sesuis pemjet lamigwome uktgi alisuidum-ogwome Solumun uitusadimeu.

24. Na uitgit Leswibak kuto-gwodes-cuqididju, eladidju: Talipkidje eluewoljee n'tjswid-t-sultnenu? Clistewin, pakteitulimjdesnen.

25. Sesuis usitegululadjii, eladjii: Kisi telimu-logup, ac muu kedlam-situmu-dyok. Luugowokunn tñnul teladegeqann Nutq uwjsui-num iktuk, egulq witniszwiiktum-uiigul.

26. Cadjui klow muu kedlam-situmu-dyok, mudu klow muu nñn n'tqjtqkelue-wutgume, stuge telimu-logup.

27. N'tqjtqkelue-wutgume djik-setuajiditq n'keluswocun, ac kedjijigik ac niusu guidjik.

28. Ac igunumqkik aptjewew m'madjuoem, ac m aptjew unmadjin-puudjew, ac m wen apewil-tqadwigwi.

29. Nutq tan igunum-uibunj adjimsugilk muu encude m'sit tan tsiditq, ac muu wen k'suh-tqjapewiltquligwi Nutqigu.

30. Njn ac Nutq neuukt.djek.

31. Na uitgit Leswibak aptjewes-waduudidju eundul ueundsh-tqnsu.

32. Sesuis usidemadjii, eet: Prugweleul keluuuleul

Iugor-wokunn wedjj-neiq-dunlogul Nutq iktuugu. Tegen egulaq lugowokunn wedjj-cuundsh-tejok?

33. Leswibäk usitegu-luladidjul, teluedjik : Muu wedjj-cuundsh-toöluek keluuulk lugowokun, qabui uitjet winabui-guiemcu, ac mudu k'il tçj-numuin, Niescämewä-lusin.

34. Sesuis usidemadjj, eet : Muu, tu, teluijgasiniuk uktubluu-dæcun-umius iktuuk, Telueep Niescämmeultjok?

35. Tuluqlasun negunaow Niescämme tåpkik uitjne-wok Niescäm uikeluiswoeun igagup; ac tan teluijgasik [Niescäm uitwijjadigun iktuuk,] muu k'sj sewiseq-dasi-nuuk,

36. Telimok, tu, negum tan Wegwisit [Niescäm] k'sj jkäladjul ac k'sj ulgim-adjul wsiteumiugu, winabiu-giuen, mudu telueep, nju Niesecpm iuewisul?

37. Muu tuladeg-e-won Nutq utluqor-wokunn.. 1, muu ueud-lamsituuny.

38. Qabui tuladegceam, tiljatq muu uktlam-situu-wuok njnu, Iugorwokunn uktlam-situmuuew. Culqamäk uktqidjj-duudoksup Nutq uitjymun utjineeu, ac njnu utjymun negum uitjineeu.

39. Na uit-jit aptq ewedjj-cuewä-lädidjul ; c. duu negum wedjipe:tumeqsit uputuni-uwoku.

40. Ac aptq eljet cämjsj-buuk Sweldeneu, tan tet Sanoor tumc etli-baptei-sewä-degesumok, ac qkl tet etlugate.

41. Ac piugwelkik pedjjda-didjul, ac teluedjik : Sanoor muu k'sj-duguu-bunec eumuu-gwosu:legu. Qabui m'sit coguel tançul Sanoek telagunimabuun egulaqtçjnumul, teljagul.

42. Ac piugwelkik nadel tet kedlam-situmuñ-didjik utjnineu.

CHAP. XI.

NA tçjnumok kesjnuiewos-unoc, Lásalosc teluj-sisunok, Betanik teles-isunok, uitçj-guntçjdjumus Mälj ak widjj-gudjjidjul ebilidjul Mältu.

2. Nq nut na ulä Mälj tan amakunasunn uksacumam-minul qmäken-sudjegu; ac wedjj-eçsum-uosunul uc-wodul uisab-uniktuugu, tan widjigudj-didu Lásalos kesjnuu-ewol-isunu.

3. Nq uitçit widjj-gimasun-ÿgu ebilitku, pedjj-äbuu-adisunek keluswocunek Sesusul, teluesunije, Sa-cumş, tan tçjnum kesalt, kesjnuucwot.

4. Nq Sesus nuite, eet: Ula uksinugor-wocun mui wedjj-ÿhtinue n'puokun iktuk; eädu wedjj ÿhk Niesçäm uewpmj-deolumuk-sudim iktuugu; uitçit Niesçäm uewisul uewpmj-dedasinu.

5. Nq Sesus kesaladjj Mältul, ac widgjj-gudjj-did-jul ebilidjul, ac Lásalul.

6. Nq uitçit kjsjnuidum-ÿtg uicujsjnugwolin, metç nencisit tåbui-gunaqæc tan tet ehku.

7. Culabis eladjj kegj-nuidumuodjj: Ljdanetç aptç. Sudjaku.

8. Keginuidumuodjj eltçj: N'sacumamjen, Les-wijbæc kejigosigel kwedjj-euindoshteskub-unik, ac aptç eljen nadel?

9. Sesws usidemadjj, eladji : Muu tu m'tilntesadjieck newuktigiskuk, tgel t̄bui ? Wen pumjetq n̄gwek, muu d̄jacun-djedestsis, mudu num̄duis usitcumui uwosorgwegumu.

10. C̄duu wen depkik pumjetq, djacundjedestus ; mudu n̄ogwe wosogwenuk uitnincu.

11. Egulq k̄si tulmetq, eladji : Kigumānuok Laş-ałœock nebatok. C̄duu elje nadji-tw̄gw̄luk.

12. Kegi-nuu-dum-uodji : Eltgi : N'saqum-äm̄nen, n'patq ulədos.

13. C̄duu Sesws weseudumuiotq uinp̄iuokunu ; c̄duu negumos tel̄d̄suł-tidjik weseudumulin atlasmadje nebamcu.

14. Toku Sesws p̄akei-tulimadjj : Lqsalos epeçe.

15. Ac wedji-ul̄d̄sj uktin-ewos iktuuk nadel muu n't̄imunu, uitgit ueud-lamsitum-uidinosu. C̄duu l̄d̄anetq ehku.

16. Na uitgit Tumq, t̄p elp teluisit, Utc̄obetq, eladji widji-k̄nuudum-uksultijidji : Elp kjnuu l̄d̄anetq, cułamqan widjinpuus-d̄duksunu.

17. Na t̄an til̄sip Sesws pegisink, wedjjidok uitimulin uteudaqun iktuuk kjs neugunlaq.

18. Na Betanj kweiitqe Sal-usalemc ehk ; wedjadegemc eduec m'tiln tgel nqan stedjei ; [eduec t̄buiuk meil.]

19. Na uitgit p̄gwellkik Lesw̄i-bäk pedjjidjik t̄an Mält ac Mälj eum̄ditq util-ewidjil̄nosu uitgit widjigimqiduu.

20. Na Mält teduu-djijnudumatq Seswsul uitçewiye-

elin, eljet nadji-qswigiuodjul : cədui Mälj metç ebit wen-djig-womiku.

21. Tecu Malt eladjul Sesusul : N'sacumam, kıl jinuuusubun ułaq tet, widjigudjegok muu n'puisoc.

22. Cədui kedjjidui njc kıl tən cəgucie Niescam tamte, igunumultos Niescamu.

23. Sesus eladjul : Widjigudjok abidjibedos.

24. Malt eladjul : Kedjjik utabidjiben tiljsip abidjj-bedimec kespigiscengu.

25. Sesus eladjul : Njn na abidjjbemcewei ac mijmadjuokuni. Tən wen kedlamsite n'tjiniceu, tilja n'puic nijinadjjdos.

26. Ac elp m'sit wen tən mijmadjit ac kedlamsite n'tjiniceu ma n'puic yaptguu. Kedlamsitumun uuut?

27. Eladjul : ee, n'sacumam, kedlamsitum kıl uclis-tewinu, Niescam uewisul, tən keduu-ipkjsincup usit-cumuugu.

28. Kjsj tuluetq egula, Malt poktumcasit ac wjigumadju widjigudjiddidjul Mäljul kijmuuduugu, eladjul : Nuudji-kjnämuet pegisink ac wjigumse.

29. Tecu Mälj teduidjinxutk egula noksjuunagasit, eljedjul.

30. Na Sesus me munq pegisintuk uktqiguntqitceu; cədui metç elh nədel tən tet Malt etlijasugwopu.

31. Na uitgit Leswjjbae tənik tegweuadidjul lamig-womeu, tənikie etli-ilewidjikidjul, nemjaditq Mäljul unoksjuunagasilin, ac uituijelin, niusiugui-qididjul, tellintul-tidjik : Utewdeçun iktuek eljet, nadji-utkdemit nədelu.

32. Ną tąn tilisip Malj pegisinc Sesusul eumuñitę, mescunądesine cweiitęc uewotcu, eladjuł : N'saqcumam, jmuiuisubun ułq tet, widjigudjegoc mui n'puisoc.

33. Ną Sesus nemjatę utkjdennilitę, ac elp nemiatę Leswijią tąnik tegwe-wađidjuł etlijutkjdemuñtilitę, ebi-dok-sit utçijacamidj-wiktuł, ac wenmadji-dąqasit.

34. Tocu eet : Tąmj tet kisj igalögwoł ? Ela-didjuł : N'saqcumamjen, tçugwuiuye, ac ancapten.

35. Sesus utkjdemit.

36. Tocu Leswijiąc eejik : Ancamuew ! teduđik-saladjuł !

37. Cąlui alt negumys eejik ; ut tçjnum tąn pątądurobunn negabijgwe-libunn uupukikuł, mui tu kisj tuləlosisok egwet tçjnuma mui uupulinu ?

38. Ną Sesus aptę etulbed-oksit, pegisink utku-dącun iktuł. Ehnuñasik ną, ac eundos weskjtek.

39. Sesus eet : Djiguladunc eundos. Malt, n'puinu widjij-gudjjidjuł, eladjuł : N'saqcumam, nigetę tçel kis pluinęqt ; mudu kis neugiumaqk uarbunu.

40. Sesus eladjuł : Mui tu teljmułuos, ukt-lamsitumun. numijdu-duks Niescäm uku pani-dącunum.

41. Tocu wedjij-djiguladuñuditę eundos tąn tet n'pañiuł eljsiluñdu. Tocu Sesus semeulabęsit, eet : Nuitę, muñwolauł mudu djiksetuin.

42. Ac kedjjduł k'l iaptęm djiksetuin ; cąlui utçit ułq mosjom iktue cwei-itęc eçemultidjik, wedjij te-lueep, utçit negamos weuđlam-situmiu-dinos k'l uktulgiminu.

43. Tocu kisj tuluetę egiula, kesintoset, eet : Ląsal, tçugwji-tuuuyę !

44. Tœci tän nepecup wetgewi-tuijet [tetpokp̄sit], uewodul ac wip̄tum wedjuwakpi-degul n'puinuwéq aswawul; ac usisew oeuuno-cup̄dec muisue iktuk. Sesus eladji: Apew̄lukw, usjdelumiuew upoktum-easiniu.

45. Nq utçit piugwelkik Leswijkäk tänic pedjida-dibunn Maļul eumulidju, tän til̄sip nemjduuuditç tän Sesusul kjsjtulädeg-elitç kedlamsitumuut-didjik utjnincu.

46. Çadu alt negumos eljdadjik Palusjäk eumudilidju, ac agunuudum-wädilij tänul Sesusul kjsj tuläde-gelidju.

47. Tœci uktçipäduljask ac Palusjäk mosålädidjji nuudjit-pluudaqädilidjji, ac eedjik. Talädqädijduesunu? mudu ułaq tçjnum pigwelcul kunugwosudjl teläde-gedjulu.

48. Usjdelumiuew na utuleinu, m'sit tän tesjditç uetlamsitumuudjäk utjnincu, ac Laumcewäk pedjida-däk ac euewä-däuleuduäk eumutkjnuu, ac euewäluu-cuudäk telincei-däcumie-sjjewu.

49. Nq neuiktedjit negumos telujsit Keijib, tän etlictçj-pädljas-ewit na pemjbuncuk, eladji: Mogwe eegiue kedjilduidqok.

50. Ae muu teljankjdedum-uidqok eutçj-eäanje-wuultjnenuu neuiktedjit tçjnum uidjimje wi jit majmadju-unu iktuk, euila-män m'sit neuikt eäanje-sidjik muu ucałkei-sewiscä-dasultinosu.

51. Çadu muu wedjxituluuc egulä negum utjnincu; çadu etlictçj-pädljaswitç na pemineude-buuncuc, nj-

gənji-agunute Clistewit udjinpun utçit negulə neuect-
qəmiesilidju.

52. Ac mui pəsuc utçit negulə neuiktəkə-miksilidju, eadu elp utçit umosalən neuukte m'sit Nies-eəm unijinu, tənik kjs sesj-descuidjik.

53. Nə utçit wedjədegemc nə nəgweç mosagundumədjidjik unəbañovu.

54. Nə utçit Sesuis nəwgülətç mui mesjwı-pumicew Leswijepewiktue eadu pəctumeçsit, eljet məcum gos ewiitçk bəctəcum iktiuk, uctejgunc teluijsik ip-lum: toču ələ tet etlu-gətc, tegwəwodjji kegnui-dumiuodjju.

55. Nə Leswijibək wəpəge-wimc-ewəcumuoy kedua-
ığaqe. Təcui piçwelkik Leswijibəc elit-cuidjuim-tu-
mjdədjik Saluisalemcu, wedjədədjic ułq tet umutçeqo-
ku, uwocuməlusul-tinosu esew mui wıgubältimugu.

56. Nə cwiłiaqdidjul Sesuisul, ac eəcumultjj-ditç
uktçj əlaşsudum-əgwome, telimtultijik: Talıdaşıul-
tiyok? mə tu upkişınuk wıgubältimc?

57. Nə uctej pəduljəse ək Palusjak kjsitulitpluđa-
cədjidjik, nədu wen uctejidjatç tən tet eumulitç, agun-
jınu, euləmən euewələqədis.

CHAP. XII.

NA Sesuis uswicum-tes-wıgiunəqəcek escumuu pəgewim-
ugec, Betunik pegisinkup tən tet Ləşələl eumulidju,
tanul kjsin pulibunn, tənul Sesuis mjnwałabunn.

2. Nədel tet etliwj gubaqla-didjul. Tocui Małt etli-nuudabilasit, cluigowodjj; cədu Ləşəl neuktedjit neguməs tənik wibiumqədjidjul Sesusul.

3. Tocui Małj weswədəc n'gadigun əməkensuđi teluijsik speiknəld kedlewəs, kes-iməsədəc, ac əməkentum-wodjul Sesusul iewwodul; ac wedji-əçsumuodjul iewwodul iewabuunn iktiugu; tocui wendjigwom wodju-ipcudəqəj teljməqəc əmək-kensuđ iktiugu.

4. Nə utçit neuktedjit tənic wedji-kınu-dumudjik utçinincu, teluijsit Sudaq Isaljot, Sımuu iewisul. tən kedui-kunuał-ladjul Sesusul, eet :

5. Cəgusi utçit uit əməkensuđi mui nedwiskedumuksup utçit səst cuskimtul-nəkunigul djenclul (sułjewə nə, edic neuiinskekag-gigul,) ac igunumumiem-uksup əulədəjuijnui iktiuk.

6. Mui wedji-tuluek egulq iewespilclumən eulejuijnui ; cədu wedji-tuluət mudu cumuutnesuit ac wes-cətə sułjewə-əcumuđi, ac pem-əđoc tən cəgusi pəđyadasicu.

7. Nə utçit Sesus eet : Biunadjim ebit : kjsjanecite ulə utçit nə nıgwek tən tilisip utkundaliden.

8. Mudu eulejuijnui negə wesewəmək, tegwə-adul-tjyok, cədu nən məgwə yaptarı wesewəç-qok.

9. Nə msjpuugwelkik Leswij-bəc kedjigdidjul Sesusul nadəl utçimulin ; təcui pedjid-djik, mui pəsue utçit negumu, cədu ełp utçit ənməqəs Ləşəlul, tənal Sesus məjnuałabunn.

10. Cədu uktçij-pədlijsəc msagunuđ-dumədjidjik elp ənebəqəs Ləşəlulu.

11. Mudu utçit negum pjgwelcubunje Leswibäkik pøktum-kjdætkik, ac ked-lamsitum-widibunje Sesuisul ut'nieneu.

12. Nå edas:we nıgwec mṣjpungwelkik mjmadjuinuwic tānic pedj:daa-djik wjgnubaltimeu nuudum-qađitę Sesuisul utçeuwjelin Salusalemeu :

13. Weswaduudidjul upset-čunn ciumutę iktuk teluijsic Pjniks, təkui elđadadjik ut̄suiguonsu; tokui nedsuudidjik, eđik : osanu !(uisetvđege njgedju!) wel̄luksilidjul Isləl utel'gemul, tənul wetçeu-jelidjul Uktejis:čumys uiw̄šunum iktuk !

14. Toeu Sesuis wedjijatę nūtewelidjul jecəsul, ee-čublađit ; stuge teluijj-gasic :

15. Muu ukw̄gwołası, kıl Sjūn uituisul ; ancapten ! uktel'gem wetçeujet, eečeuubit nūtewelidjul jecəsul.

16. Egula ečguel keg-jnuudumuodji muu nestum u-dilgiubun tumeu. Çadu k's kjs-icpumi-delum-uksię Sesuis, migwi-dedum-jjididjul egula ečguel kjs-wijgasinu, ac Sesuisul uikjs-tuladegelein egula ečguel.

17. Nå utçit negumys tānic tegweuadibunn [Sesuis] tən til'sip wedjij-teewugj-madec Ləsələl utkuđa-eun iktuk, ak mjnuaq-ladek, witnisewultidjik.

18. Ac nå utçit mṣjpungwelkik wedjij-qs-wigui-qađidjul : mudəl kjsi nuudum-qađidjik negum uikjs-tuladegelein ułq eun'ugwosuidj.

19. Nå utçit Palusjak tel-imtuultidjik : Muu nemjduudqok muu ueanje-wuultinsu ? An capten ! m'sit tən teśidjik mjmadjuinuwic nuiswugwadidjul.

20. Nə tənik Gljekewək eumundidjik tənik kışj təugwit-cərdjuu-intumjdəqədjik Saluisa-ləmcu, uhnajj-ələsudum-ədins etljwıgubaltımeu.

21. Negumş pedjijdaqədjik Pjilipegu, tən Betsedi gewatç nə, Galilete tule, pjbıgnigem-jiididjul, teluedjik : Səcümş, keðuinmijigut Sesuis.

22. Pjilip pegisinc ac agun-uidumiadju Anduleulu ; ac aptç Andule eç Pjilip ag-unuidum-iaqədidjul Sesuisui.

23. Sesuis usidemadji, eet : Tetpugaqac iğaqac Ulnu uewjşul ukupmjedelum-uiesinu.

24. Teljac, teljac, tən telj-muulok, næwktopskek eumlumc muu n'punuc tən tiljsip elnjsjac məcumjgs iktuuk, tepkistek. Cəduu n'puk pigweliqwes.

25. Tən wen kosate uumj-madjwocunum n'duuds. Cəduu tən sigadji-dete uumjmadjuoc-unum ułaq u:sitcumuc, ancoos aptçj-mjmadjuocun iktuuk.

26. Wen luugowitç, nuuswi-guitç : ac tən tet eum, nı-del tet nunokubem elp jıds. Wen luugowitç, nuutç ukpumjedelumadul.

27. Nuwigü n'tgjedjı:icumitç wenmajjdəsit. Ac təluedes ? Tulwedes tu, Nuui, uhtçuhsetsjj ułaq naqwegu ? [Amiutç mo:gwe,] mudu uıçit ułaq wedjipkisin ułaq naqwegu.

28. Nuui, ukpumjeden ukwıjsunumu. Tokuu keliuswokun wedjıjak wəsök, teluek : Kışikpumjedenum, ac aptç ukpumjdetes.

29. Nə wtçit məjpiugwelkik tənik cweicitçə cəcumul-tiljik, nuudumijditç, teluedjik : Caktugowik. Uktagik teluedjik : Ansalewit kelui-ladjul.

30. Sesus usidabanguet, eet : uł̄ keliswokun mui wedji-jgənue uitçit njnu ; cədu wedjijigae uitçit kilsa.

31. Nige uł̄ usiteunuu utilswidzeyunum jgəqəc ; Nige uł̄ usiteunuu tutelijemul tewqaduudjul.

32. Ac njn uitç-i-uñaqə-lime mæcumijgegu, m'sit nijmadjuñue tgawgwə-lades njn n'tjñineu.

33. Egula wedji-tuluedjul ueugj-nuidumuen tən telamue r'pə okun kedui-wautçinpugu.

34. Məlpə qwelkik usideim-ädidjul : Wedji-nui-dum-ndiegup utpliendəeun iktuk Clistewit aptçiu uitjymun. Ac cogurwe wedji-tuluen Ulnu uewisul uidep-eqdin uñaqəluesinu ? Wen tu nut Ulnui uewis-ul ?

35. Sesus eladji : Wos-əgwec kítçə:djijtə adj-ipkit-əñhəkts. Pumidəew tən tilisip ctlyhscordum-ok wos-əgwegu : cələmən bəgunitpəc mui uitiganun uctjñewoku. Mudu negum tən pemj-et bəgunitpəc iktuk, mui kedjijdue tən tet eliedju.

36. Tilisip metç wescod-umudjyok wosəgwec, uctlamsitumue wosə-gwec iktuk ; cələmən wosəgwec undjunin uktjñewsu. Kışj tuluetç egula coguel Sesus poktumeçsit qe mim-uñgwoşıktuodjj.

37. Nə tiljatç telj-puigwelkul eunu-gwosudjil usəçluok kışdəgəl, negums mui kəllamsitumu-djiew uitjñineu.

38. Nə wedji-tuljac njgənic-tqidj-tege-wjnuok Esəj-jece uikeləswoeun-um-e ən ; eictç, Uktçisə-cumə, wen kedlamsite n'tagun-uñduok. uñ-umjnen ? qe wen uitjñine eljneyasasic Uktçisə-cumə upjutnəgumu ?

39. Nə uitçit mui kisiktłamsitum-udjiew, mudu Esəj aptç teluet :

40. Kjśincabigwą-dluodjul upukjgauolu; qe kjsi malgig-widjäduodjul uewoml-piunuwolu, cułkman mui udjin-niđaq-dilin upukj-gus iktungu, qe mu udjinsetum-udilin uewomlqamunus iktuik, qe mu uikjwon-seqluesultilin, qe n̄n muu nunsq-lamu.

41. Egul̄ enguel Es yjor̄ telhesunigal t̄n tilisip nem-ylwilek Seswul ueu p-njdalem-uksudim, qe agunimasunn.

42. C̄dui pingwelkik nujit-pluudaq-dijik kedlam-situm-uumdijik ut'nineu; c̄dui muu p̄kei-agunuudlum-tudijew, mudu qipaladijj Palusja uqj-tuq-luquny alasudum-egwomeu.

43. Mudu ajiksadumjilitq t̄qj-numuuuk ueu upmjed-daqcun-umauol muu encuude Nies-c̄amul ueu upmjed-daqcun-um.

44. C̄dui Sesus nedset, eet: Negum t̄n kedlamsite n'tinineu, muu [p̄ysuc] kedlamsitumue n̄n n'tinineu. c̄dui elp elikt-lamsite t̄nul elkimilijulu.

45. Qe t̄n wen nemj̄t, nemj̄ajul t̄nul elkimilibune.

46. Pegisin usiteumuuik n'wosogwenu, cułkman m'sit wen t̄n kedlamsite n'tinineu muu pumjewis bogunitpagu.

47. Ae wen muu jikset-umuiow n'keluswokun, qe muu uktlamsitumiu-iew n'tinineu, muu wen-majj-ilsuimjk; mudu muu pegisinui nunmajj-ilsu-dumun usiteumuu; c̄dui wejipksin nuistsjduun usiteumuu.

48. T̄n wen esqait, qe muu weswadungul n'keluswocun-unel. wesewcajul t̄nul wedmajj-ilsuimatqul

Kelus-wocun t̄n telue, n̄q iun-majj-ilsumadul kes-pjgis-eugu.

49. Mudu nuu wejj-kelu-su n̄n n̄tjineeu. Cađlu Nuite t̄n elkimip teblumip t̄n tuljkelusie, ac t̄n tulmeeu.

50. Ac kejjdu intublu-daeunum aptđi-n̄ijnajun-eumin. N̄q utigit t̄nul eoguel telueann stuge Nuite teljkelulip, n̄q telj-keluši.

CHAP. XIII.

Nā eseumunqae page-wimugek wjigubaltimegee, Sesius kejjdoksup utetpa-gagum utigān utgituijen usiteumuuugu, ac intuljen Utgigu: kesal-abunj uno-enbemeu t̄neu eumulitku usiteumuuugu, ac keslabunj m̄s r-eu kespjaeu.

2. N̄q weļgwodulul-tiuiceweece iglaggee—ac mundu kis-pijadaw-odek Suidä Iscaljotoo, Sjmaiso uewissu mewomlam-anue uukug-inuaļjalin—

3. Sesius kejjdoksup Utgul utigadagun m̄sit eoguel uipjtuncu, ac negum iijen Niescäm-swietue ac intuljen Niescämewietue;

4. Wejjumqgisip weļgwod-ulul-tidjdegū, igdoksub-anul utrewonn, ac wes-wđdocsup eäsgosudj, ac alçpijsibunec.

5. Culabis p̄utegundjdocsup sabugwon ucsispđđam uak iktugu; tokui bökçiksispđđam-obunigul uewodnogul keg-jnudumaw-otkui, ac wejj-eäsumpu-obuni-đđul eäsgoosu-d'ek t̄neec elçep'sibunec.

6. Tocupegisineubunu S̄mu Pięlowu, ac Pięlow elabunn : N'saqumam, kes-ispađuiunul n'cqatul ?

7. Sesius usidabuguep, elabunu : Tan eögur teldege, njigetç muu kejduun ; cqdui elmijunik ukejjidudues.

8. Pięlow elabunu : Kıl ma uksispä-duuwiumun n'cqatul yapçuu. Sesius usidemabunn, teluep : Muu uksispäluwluañ uktateun-wocunum muu wijj-ji-mututumuk n'tjnineu.

9. S̄muos elabunu : N'saq-eumam, muu päsue n'cqatul [uksispäduwū,] cqdui elp n'pjturn ac nunutçj [ucessispäduj.]

10. Sesius elajul : Tān wen kjsiksispädasit päsue wedumiđete uewusispäduun uewodulu : tocui tuçui kakeiwocumec. Ac kıl's wokumoltiyok, cqdui muu m'situ.

11. Mudu Sesius kejjajul tānul kediu-cunuađ-ljulu : na utçit teluet : Muu m'sit kıl's wocumol-tçok.

12. Nā kjsiksispäduoç uewoduol, ac kjsusuađorgul utœwonn, ac aptç kiscatpäqasitç, elajj : Kejjidijok tān kjsitulalnok ?

13. Teluđidijok nujjj-kjnämwet, ac n'saqumamnen : ac weltebabuj-tulueyok, mudu nā telei.

14. Nā utçit nān tān wesäcumam-ulđiyok n'tjin, ac nujjk-j-nämwllok, uksispäduol ukaduol, qmuutç depkädik elp kıl's ueusispädad-ulđins uçduolu.

15. Mudu qsjjjdime kjsj igunumulok uktuladacqdin tān kjsj tulalnoku.

16. Teljac, teljac, tān teljmulok, tān wen qlsuamcu-

sit, muu aijespeie miuencude uasqeumamul: kjsnq t̄n elkimut muu aij espeik muu encude negum tan elkimajul.

17. Nq uetqijjdudiyok egulq, uloltigok tuladqeq-dijyoku.

18. Muu wescuumiuuok m'sit t̄n tesiyok: kejjigik t̄nik n̄nq-sunrik; mudu cuilamqan t̄n teluijgasik [Niesc̄um utwjjiguligun iktiuk] uituljan, negum t̄n wjdaelalumit pibunokun iktiuk eljuunq-galajul aewinul u'tjnineu.

19. Nq njgan-agunuidum-uulokesceumunqae jganiugu, cuilamqan kjsj jgac uktlamsitoksup n̄n n't negumewinu.

20. Teljæc, teljæc, tan teljmuu-lok, tan wen weswälajul tanul n̄n elkimceul, elp n̄n weswälit. Ac tan wen weswälit, weswälajul tanul elkim-ilibunn.

21. Nq Sesuis kjsj taluetq egulq, wenmajidq-sik uiemomlamun, ac agunuidumuojj, eet: Teljæc, teljæc tan telmuulok neuuktejit kils kunuqalids.

22. Nq utqit kegjnudumat-ojj qncamtultiliji; muu kejjadigul tanul wenul wescuumalij-ulu.

23. Nq neuuktejit kegjnui-dumuojj tanul Sesuis kesalajul, qcumewesincul Sesuisul upriuseineu.

24. Nq utqit Sjmuu Pjel mateweduojuu upibanjaman tanul wenul wes-cumalijul.

25. Tœeu negum tan qcumewesincul Sesuisul wpusueineu, elajul: N'sacumam, wen tu nut negum?

26. Sesuis usidabuuguet, eet: Negum edu tan igunumuoless pibunoksiguntqjtq kjsj nigun-jgadumamnu. Tokuu kjsjinigun-jgatc pibunoksiguntqjtq igun-umuwotq Sudaq Iscaljotulu.

27. Kjsimsunc pibunoksigun-tęjtę, tókuu mundu
pisewaaq-jul. Ną utqit Sesus elajul: Tąn cogue ke-
duuq tulqlegen, eusjtuladegę:

28. Ną ms wen negumys tānik wjbunmađijul, kej-
duew cogue wejj tuljmajul egulqı.

29. Cądui qlt teljłasultijik mudu Siudę wescote
stuljewę-c-eumudi, Sesus ukijsi tuljmajn, upewodeleu
tānul coguel wedumiđe-dumugul utqit wjgubal-tim-
cu: kjsnq mitigunum-uion cogue eulejul-tiliju.

30. Ną kjsusuađok pibunoc-siguntęjtę, n'euseiñ te-
wjet; ac nuugu kjs depkik.

31. Ną kjsi tuijetę, Sesus eet: Nige Uhm uewisul
kepmđelumuk-silijul, ac Niesęam wejikpumđelumu-
uksit utjñineu.

32. Ac mudu Niesęam wejik-pumđelumuksit ulmu
uewisul utjñineu, Niesęam elp ukpumđelumaciu ul-
mu uewisulu; ac nańcum-ikpumđelumadul.

33. Njdjintuit, mejıtę kjtęcę teg-wenulok. Kwjlin-
đoksup, ac stuge telimeubunik Leswibäk, tjan tet elje-
ma kjsi pejjälaquok: ną encuide nige telimulok kjsi.

34. Pjel utpliudęcen igun-umulok, eulqmajn ueusal-
saltinsu. Stuge teliksululok kjsi elp ukuliksaltul-
tinsu.

35. Ną utqietgiji-dludak m'sit wenik kjsi eujj-kę-
mendum-uxsultins n'tjñineu, uksaltultijyoku.

36. Sjmu Pjel elajul: N'sęcumam, tāni eljen? Sa-
sus usidemajul: Tąn tet elje ma kjs musut-guuwqun
nige-ju; eadu elmjigunik nuusugut-iduks.

37. Pjel elajul: N'sęcumam, cogue utjkt muu kjsi

muswuguluu negeju ? n'maj-mocunum jgaduudes utgit kju.

38. Sesus telj usidemajul : jgaduudes tu ukinmaj-mocun-um utgit njn ? Teljæc, teljæc, tan teljinul, sjist liptogwosiduues n'tjincu escumumqæc kiguljjgwetç uktuuku.

CHAP. XIV.

MU unmajjla-sinutç ucamlam-umnuolu. Kedlam-situmui-diyok Niescam utjmineu, elp njn n'tjincu ukted lamsitumuidiew !

2. Lamigwome Nutç wijk piqwecul jtlugadumuidimeul ahkul. Muu tules-nuicsubun tuljinaligokpun. Njn elje najj-jganj-jla-dulok, jtlugadumuidime.

3. Ac 'ljean ac jladurlok jtlugadum-uidime, ap upkjintes ac luhswaq-hultoksup n'tjincu ; culaman tan tet eum, kils jumuidjdoesup.

4. Ac kejjduudiyok tan tot elje, ac elp shtj kejjduok.

5. Tuuaq elajul : n'sacumam, mai kejjduudiek tan tot eljen, ac talkjisie-qjjduwek shtju ?

6. Sesus elajul : Njn naq shtj, ac kedlewenuoeni, ac najmajuokun. My wen pegisinuwigul Nutçul muu a. tapkis, nuc njn n'tjincu.

7. Uktijijjoksabun, elp Nutç uktijijagokpun : ac njje wejadegemac kejjyok ac kisj numjyok.

8. Pjilip elajul : n'sacumam, neyaduin Wegwisit, ac tlgaduus utgit njncu.

9. Sesuis elajul : Telip-kijeek teg-wewu-loksup, P^rlip, ac me munje kejijusup ? Tan wen kjsjnumit, elp k'sjnum-jaful Wegwisilijul : ac eogwe wejjituluuen, ne-yaduun Wegwisitu ?

10. Muu tu kedlamsitumun n'jn n'tjmun Nutq ut-jiniceu, ac Nutq utjmun n'jn n'tjnincu ? Keluswo-cum tjanul teljmulogul, muu wejj-tuleuonn n'jn n'tjnincu : cadjui Nutq tan aptugate n'tjninc, negum tel-degejul luigowocunn.

11. Uktlamsitumuiw n'jn n'tjmun Nutq utjnincu, ac Nutq utjmun n'jn n'tjnincu, kjsna utjiet-lamsi-tuikw luigowoeun iktuuk.

12. Teljac, teljac, tan telj-mulok, tan wen kedlam-site n'tjnincu, luigowokunn tjanul n'jn telq-duionu negum elp tulq-degedul ; ac ajimsug igul luigowoeunn muu encude egula, tulqdegedul : mudu elje Nutqigu.

13. Ac tan eogwe wejj ewj-luadumu-diyok n'wjsu-nun iktuuk, na tulqdegedes : cwalqam uutq uecupin-decumuesin uewisul utjnincu.

14. Cwjluadumu-diyok eogwe n'wjsanum iktuuk, na tulqdegedes.

15. Uksaljok, n'tubluudjacun-umul scendumuew.

16. Ac utqj-ewjluadum-uodes Nutqu, ac igunumulokts uktue Nuujj-ilewijadeget, ac negum uteweulokts yaptewau.

17. Nut na kedleweit m'tqj-jacumitq tan wsitcumun muu kjsuswaalagul, mudu muu nemjagul, kusna neguiaqul. Cadjui kijlow nenuok, mudu negum tegwe-ulek, ac ihts uejnewy iktuuk.

18. Maq n'cululuok uksisum-iisitunokun-ultinsu.
Upkjintes eumudijyoku.

19. Naq mcijtge kijteq uosit-eumui maq apte aamijunuk : cadjui kils nemijiyok : mudu nijn pemissi, elp amgi-pumsh-suultjdoesup kijlowu.

20. Naq naqwee uetqijdu-doesup nijn n'tjimun Nut; n'tjiniceu, qe kils uetjmu-dins nijn n'tjiniceu, qe nijn n'tjimun kils uetjn-ewoku.

21. Tan wen weseotcul n'tub-lurdacunumul, qe sgetugul, negum naq kesalit; qe negum tan kesalit, uetqisalcusids Nutqigu; qe nijn uesaladades, qe 'Ijneyalu-sides utqinimeu.

22. Sudaq elajul—muu Sudaq Iscaljotu—N'saqcum-panjen, telikjiskajus tu uktuljneyalusin n'tjinak, muu orqyalusuu usiteumwigu?

23. Sesus usidabwuguet, elajul : Wen uesalit, seutis n'keluswocunum : qe Nutq uesaladul : qe upkjintesnen ehku, qe uteweadaul-tidesnjen negumu.

24. Taaq wen muu kesaliew, muu n'keluswocunumul sgetumugul. Ac keluswocun taaq nuudumui-djyok, muu nijn n'keluswocunum na : cadjui Nutq ukeluswocunum na, tan elkimip.

25. Egulq erguuel teljmuu-logul tiljsip tegwruulok.

26. Cadjui Nutqilewija-deget, nut naq sabewit m'tej-jeumitq, [Wejjuljnieseqm], taaqul Nutq ulgimadul n'wjsunum iktuuk, negum, cajei-kjnuudum-uloktul m'sit erguuel, qe kjsalnokts uenigwjdedomunus m'sit erguuel taaqul nijn kjsj-tuljmuulogul.

27. Wentokeodj noctum uktijnewes iktuuk. N'won-

tokorodim igunum-wulok. Mui telj-iganum-wuluok stug-
usiteumuu telj-igunumuu. Mui sespedysinutq ue jum-
lamuu-nuul, kjsna mui wegwid-qasinvutq.

28. Nudumudiyok n'tuljmuul-lins : poctumeaqi, ac
aptq upkisintes tan eum-uidiyoku. Uksaliyok, ulj-
dashultigok, mudu teluec-ep elje Nutqigu.

29. Naq getq kjsituljmuulok eseumuu k' seajjuue
cuulamuu tilisip k' seajjadys uetlamsitumui-djoksup.

30. Nijetq nuquntq maq aji-pungweli-secunnuluk :
mudu usiteumuu utelj-gemul wetgeuij-olijul, ac mogwe
eogue weseodum-uic n'tjiniceu.

31. Cadju uitjet usiteumuu ueuji-jiduin nijn n'cus-
lau Nutqeu, ac naq telitplumitq n'l tekladege : uan k'j-
dacew, upkotumkjdanetq.

CHAP. XV.

NEN kedlewe-e tedj-bogwagagu, ac Nutq nuqij-igad-
guue.

2. M'sit tan tesuc upseteuun n'tjiniceu tan muu min-
juue, negum ejigulaq-doe: ac m'sit upseteuun tan min-
ie, muusiqgadoc, cuulamuu me utajj-mininu.

3. Nijetq kjis wedlj woeum-oltiyok egulq keluss-
woeunn iktue tan k'sj tuljmuuloku.

4. Nakjdaqw n'tjiniceu, ac nijn [nagases] ue-tjne-
woku. Tulec stuge upseteuun muu eos-kjdanue tedu-
bogwagae iktue, muu kjis kjsu-tej-minjuuk utjnineu :
qusumal kjis muu nakjdaquok n'tjiniceu, [muu k'sj k'sj-
uila-dlaqadok.]

5. Njn nq tdlubogwqac : nut kjs upseteunn. Tan wen nencasit n'tjninc, ac njn elp nencasi utjnineu, negumi pigweljminit : mudu tgeladqacqli-gok muu abegunum-wluoku.

6. Tan wen muu nencasiew n'tjnincu telj-jigulaluk-sit, stuge upseteun, ac k's-pasasit; ac msodasigul ac esodasigul, ac nuugwqdasigul.

7. Nunukjdajok n'tjnincu, ac n'keluswoecun-umul nugasik uktjn-e-wok, ewj-ludumuu-dj-doksup tan teljulj-dedum-wdijyok, ac kjscajadasidu utqit kjsu.

8. Nq Nutq wejikpumjde-lumuksit ukpuugweljminjsu : ac nq kjs ulj-kjnuidum-asul-tjdoksup n'tjnincu.

9. Stuge Nutq tuliksality, nq encude, njn elp teliesalulok kjsu. Nakjdaw n'cusalsudim iktuuk.

10. Uliscudum-wdijyok n'tubluu-dacun-umul, aptugdum-uud doesup n'cusalsudim-iktuuk. Stuge njn teljseud-umqun Nutq utubluu-dacunumul, ac aptugdum uicusal-sudim iktue.

11. Egula corguel kjsi tuljmuulogul utqit nuseewidashudim utjymud-unun uktjnewy iktuuk, ac utqit ewewj-dashudim-urs utqewqdasinu.

12. Nq n'tubluudacunum, ueusaltultinsu ; stuge teljkjssesalulok, nq kjs tuliesaltultiew.

13. Mow wen ajiksaluek muu encude ulqu, ulnu utiga-duin umjmajjuocunum utqit wigumy iktuigu.

14. Kjnui wigamaduul-t'due-sunuu tulkdacqadlyok tan telitplui-muloku.

15. Nq me mun teluj-duluok luugow'nuiwugu :

mu du luigowjnu mu kejjduie tən əlsüm-tçul telde-geliđju. Cədu teluijjdulok nigumak; mudu misit eç-mel tənul wejjuwdumqan Nuntq iktue, kegjuuaq-lu-logul.

16. Kılıs mu nıñasunq-egup: cədu nıñ nıñaq-sunulogup, ac megun-ulogup uktulidans, ac uemunjus ac tən telj-minijyok utaptçin-ugaqsinu. Cuiłamən misit eçgue utqej ewjluđum-ok Nuntqeñ'wıjsunum iktuik, nı igununuul-toksup.

17. Egulə wejji-tulitplumulogul ucusaltultinsu.

18. Usiteumu siğajjde-lumulok, kejjduđiyok u siğajj-de lumicun escumunaq kılıs siğajj-de lum-ulhuoku.

19. Usiteumue tulesultijyok, usiteumuu nesıs uitati-gamı. Cədu mudu mu telesultiqok usit-cumue, cədu nıñ wejji nıñasunulogup usiteum-ugu, nı uitqit usiteumun siğajj-de lum-ulok.

20. Migwjd-dunuuew kelus-wocun tən teljmułogup —tən əlsümunt mu ajj-espeic muencide usıceumaq-mul.—Kıstewe-uijik ac kısteweułoktak. Seendumjj-disun u'kelus-wocunum, elp kılıs ukel-uswoeunum uol seendumuul-loksok.

21. Cədu misit egula eçgueel tulalnəktul uitqit n'wıjsunum iktuik; mudu mu nenuaqdigul tənul elkimilijulu.

22. Mu upkjsn-wosun ac wscumaqsubun mu kiuukunumjj-duisoc pədəsudiň uitnews iktuik: cədu nuigui ejilıhtçj-musıq-qı-lusultijik uteluwewendungws iktuigu.

23. Tən wen siğajjdelumit elp siğajj-de lumajul Nuntqul.

24. Muu tulqdegewosun utjnewws iktue luigowocunn tənul manaq ap wen uecue tulqdegekw, muu eme unum-jiduisok pədəsuij utjn-eww iktuk. Cədu nige kjsj numijnamujik ac kjsj sigajj-delum-iñamujik nji ac Nutqulu.

25. Cədu euləmən utul-jən keluswokun tən ewijsasik utubluadəun-umuw iktuk : Sigajj-delumibunik utjt seecu.

26. Cədu tən tilisip Nuijj-ilewijədeget upkjsine, tən utugjmares Nutqigu, kəl-lewueokun utqjjæcumijul nə, tən wejipestumeçit Nutqigu, negum witnis-ewik-tumuids.

27. Ac elp kjsj witnis-ewaultjədoksup, mudu tegweñjok weja-degemc umsewes pok-tumkjək.

CHAP. XVI.

NA wejj-tuljmuologul egulə euləmən mə nabidəboetescumə-dyok.

2. Utgituālnoktak aləsim-dum-ogwomulu, ac tetpagac igəads tən tilisip tən wen nə bolokty tulidəsids utrlungowon Niesçəmulu.

3. Cədu egulə coguel tulənoktal mudu muu ne-nurədigul Nutqul kjsnə nju.

4. Cədu wejjtuljmu-logup egulə coguel euləmən tən tilisip tetpagac igəc migwjdə-dumudj-doesup utulj-muljus. Cədu egulə coguel muu teljinu-luogubunn wejadez-eme umsewes poctum-kjəqe, mudu egtwegu-loup.

5. Çadu nijetç elje tən tet ehk elkimipu; qe ms wen kılów telj-pıbənımiew, təmij eljen?

6. Çadu mudu kjsj tulj-maulogubunn egiulə cəguel, unmajidəs-wocun wojuaq-dogul ucəmləqu-unniol.

7. Çadu teljak teljmuu-lok weji-cənje-wuultjyok n'poxtumecsinu. Mudu miu upcotumecəsən Naujjilewija-deget mə upkjsinuc. Çadu upcotum-cəşjan ulgimades tən eumudiyyoku.

8. Ac tən tilisip upkjsinc utçiptiuguts usiteumui pədəsud' iktuk, ac cewwojadəcun iktuk, ac ilsuadəcun iktuk.

9. Pədəsud' iktuk, mudu miu keñlamsitum-udjje w n't'nineu.

10. Cewwojadəcun iktue, mudu Nutğe elje ac kjsj mə numijiqok metçu.

11. Ilsaadəcun iktue, mudu uñaq usiteumui utelj-gemul k'sjilsuadəsilijul.

12. Pigweleul e əguel metç wescədumənn n'tuljmuilinsu; çadu mu kjsj pumaduuduq-ogul nigeju.

13. Çadu tən tilisip ked-leweuokun utçijəcum-ijul upkjsilnitç n'gan-shtigumən-lokts m'sit kedlewe-uokun iktuk. Mudu mə utjnine utçikelusiew; çadu tən eçgues mutç, agunuts, ac neyaduuloktul tənul keduij-gaqagul.

14. Negum ukpumide-lumids: mudu usuadluuds n'jn n'talijgam ac agunuudum-ulokts.

15. M'sit coguel tənul mutç wescoteul, n'jn n'talijgamul n'. Nə utçit teljmuulok negum suadluulids n'jn n'talijgam ak agunuudum-damuulokts.

16. M. jítçé k' tçkä ac mä numijjuk; æc aptç kítçé l m'tçitçé, ac numijjdoksup; mudu elje nutçigu.

17. Nä uitçit ałt keg'nuu-dum-uojj telimtuultijik: Cöguue tu ut teljmuuule? mejjitçé kítçé l ac mä numijjuk; ac aptç kítçea m'tçitçé ac tok u numijjdoksup? ac, uuudu elje nutçigu?

18. Nä uitçit telimtuultijik: Cöguue tu ut tän wese-
cute?

19. Nä uitçit Sesuis kejjdok ueuduij-pibqanimeunu,
töküu elajj: Pibqanim-tuultiyok mudu teljmuulok mejjitçé
kítçea ac mä numijjuk, ac aptç k' tçkä m'tçitçé nu-
mijjdoksup?

20. Teljak, teljak, teljmuulok, kils utkjdemultidok-
sup ac unmajj-utkjdemul-tidoksup: cädu usitecumu
uljdaśids. Ac unmajjidaś-suultidoksup; cädu ukt-
unmajjidaś-wocunumius uljkwonseč-dasids usugewi-
daś-wocum iktuč.

21. Ebit tän til'sip mijuaq-jijumitç, sespedqasit mu-
du uttetpugagum k'si-glač. Cädu mijuu jítç k'suhiski-
jjumitç, inuu metç migwidedumiae utuun-najjidaśwo-
cunum telj-uljdaśsit ulnuul uskijjnu-ilin usitecum-
uauugu.

22. Ac nä uitçit kils n getç wescodum-ud' yok un-
majjidaśwoeun. Cädu aptç num-ıaltoksup, ac ne puu t-
muunuoł usugsh-ewijdasul-tidul, ac ealjdaśwoeun-
umuoł mä wen usuu-đuluuogul.

23. Ac nutnä naǵwee mä eoguue pibqanumok. Tel-
aq, teljac, teljmuulok, tän eoguue ewludumiaud yok
nutç, ujn n'w'sunum iktuč. igunuumuelok ts.

24. N̄iget̄ me munq̄ eogue cwjludumus-d̄qogup n'wj-sunum iktuuk. Cwjludum-udlew, ac m'sinumudjoksup. Cūlāmān eius-cewjdasindimuis utq̄u-
ādasinu.

25. Egūlā c̄rguel tel̄muu-logul ewelewis-tuncewe iktuuk. C̄dū tet-pugqak wetgeuijäk tān til̄sip m̄ keluliuok ewel-ewistumeewe iktuuk, c̄dū p̄akei-agun-
udum-ultoksup utq̄it Wegewisitu.

26. N̄a n̄agwee tsndjoksup n'wjsunum iktuuk. Ac muu tel̄muuliuok n't̄l̄ismlan-elseulinsu Nutçigu,

27. Mudū Nutç kesal-nok, mudū kesaljögüp ac kedlamisitum-udjyogup nuujjen Niescq̄u ewiktuuk.

28. Wejjeep Nutçigu, ac pegisinep usiteumuugu. Apt̄ noktum usiteumuug ac elje nutçigu.

29. Keḡniudumuojj tel̄mitḡi: Aneapten! n̄iget̄; p̄akei-wistun ac muu ewele-wistuuun.

30. Nuugu kej̄duidjek uk̄keik-tçijjilun m'sit eoguelu, ac mogwe wedumij-ledumun wen ukp̄ibanimi-
eun. N̄a utq̄it ułā wejklam-situm-udjek k̄jl euijjen Niescq̄u ewiktuuk.

31. Sesuis tel̄usidemajj: N̄iget̄ kedlamisitum-
dijyok?

32. Aneaptumieew! tet-pugqac keduijgqac, ac n̄i-
ge jgalac, tān til̄sip sesalue-suuljoksup m'sit wen
wijkū, ac n'euiljoksup n̄jn n't̄neuktuu-wälui-gwenu.
C̄dū muu neuktuwäg-wägws, mudū Nutç tegweuit.

33. Egūlā tel̄muulogup cūlāmān n̄jn n't̄jninc eius-
erduumuis wontokoödj. Uksit-eumuuik uscodunu-udj-
oksup immajewoou; c̄dū ulewijooftiew, k̄sj̄ wis-
wigunedum usiteumuug.

CHAP. XVII.

Nun kjsj taluedjul Sesius egulq keluswocunn, elis-umeul-abqasit wəsorok, tokw eet: Nu, tetpugqik kjsj igaqk: uepumjdelum ucwisi, eulamqan ucwjs uecupmjdelum-cuin kju.

2. Stuge teljigunumat uitäl-suulumun m'sit mägei, uitgit uitigunumwəon aptqj-mjmadjuocun tən tesilij kjsi igunumadji.

3. Ac nut nə aptqj-mjmadju-ocun, eietq, uenengguun uknewuktejin ucedlewəj-Niescəməwinu, ac ueudjjanş Sesui Guylul tən elkiintupu.

4. Aptçik-pumjde-lumul mäuemjgegu. Kjsadui lui-gowocun tən igunumiuijjp n'tuladluunu.

5. Ac njgetq, Nu, wiłjik-pumj-delumj uktjnincu, uilq uepumjdedəcun iktuuk tən tocycəcdumuwigup escumunaqe usitecumuij-nuigwegu.

6. Kegjnuqa-dæubunik uewjsuu-num egulq mjmajuijnuic tənik wedjijigunumi-ijbunik usitecumuugu. Negums kjl uktalijgam-tubunik, qe wedjijigunumi-ijbunik ac kejordumjdlip ukeluswocunumu.

7. Nigeetq kedjjidudjditq m'sit cogiuwel tənul kjsi igunumiuijjbunul uidjjen uetjəñncu.

8. Mudu keluswokunn tənul igunumiuijjbunn, igunumagul, ac weswəduu-diiljul, ac kedjjidudjditq kedlewə iktuuk nuudjjen kjl uktjnincu; ac kedlamsit-umuididjik uetulgiminu.

9. Alqasuidum-elseşhewik. Muu alqasuidum-elseşhiltu-

mii usiteumuu; eđdu ąlașuu-dum-elsəshewik t̄nik igun-umuijjbunie; mudu negums k̄ıl uktaligame.

10. Ae m'sit t̄qñ tesue n̄n n'taligam k̄ıl wedaligam-in; qe k̄ıl uctaligam n̄n wedaligami; qe wedjik-pum-delumuesi negums uet̄newoku.

11. Ae nj̄et̄q mii elnip-kiteqđlumuus usiteumugu; eđdu negums eumuidijik usiteumugu; qe n̄n peḡsin t̄qñ eumunu. Ukt̄j-sabewin nuit̄q, aneweļ negums uew̄siunum iktuuk, t̄nik igunnumuijj-bunigu; eulqm̄an negums tulineude-sultđk stuge k̄jnu telincude-njjew.

12. T̄qñ tilisip tegweļgik usiteumuk wedji aneweagubunik uew̄siunum iktuuk. T̄ankik igunnumuijjbunie aneweagubunik t̄zel mii neuedejiew keseqew, p̄isne uksugadacun uewisul [kescəlidjnl.] eulqm̄an t̄m ewiijgasik [Niescəm̄ utw̄ijadigun iktue] ukiſcadjjanu.

13. Ae nj̄et̄q peḡsin t̄qñ tet eumun; qe teljmuilann egulq eoguel usiteumugu, eulqm̄an uscədumunus n̄n nuscew̄dlaşudim uitguadasin uit̄newx iktue.

14. Igunum-agubunie ukel-uswocumum; qe usiteumuu s̄igadjj-dəlum-abunj, mudu mii tele-sultijew usiteumugu; q̄nsuim̄ stuge n̄n mii telesu usiteumugu.

15. M̄ogwe edamului eujqhsaqlan usiteum-ugu; eđdu edamul eudji-aneweļan win-sud iktuuk.

16. Mii telesultijew usiteumuk, stuge n̄n m̄i telesu usiteumuk.

17. Ut̄j-sabewal negums ukellewe-usocumum iktuuk. Ukeluswokunum kedlewemocum n̄q.

18. Stuge kıl teligimjip usiteumuk, nə teligimkik usiteumuğu.

19. Ac utqı negumış sabə-wəłusi, euləmən negumış sabewəq-dasultıdək kedlewəciocun iktük.

20. Ac müi pəsue eguləq ələsudum-elseuqgik ; eçdu ələsudum-elseshewik m'sit tənik utqıktlam-situm-udıdək n'tjinec ukehuswoecun-umur iktük.

21. Cüləmən m'sit negumış utencides-ultınsu, stuge kıl, Nu, eumun n'tjinec, qe njn utqı-ninec eum, negumış utulinecide-sıultınş utqıminəku. Cüləmən usiteumuu ucmidlamsitumun, kıl uktulgiminu.

22. Ac ukpumıdədəcun tən igunumujiip njn k'sj igunumagik ; euləmən encides-ultınsu, stuge k'nu telincem-desıultıjew.

23. Njn utjnewş iktük, qe kıl n'tjinin iktük, euləmən usiteumui ucmidjılıjı-dum kıl uktulgiminu, qe njn n'tuliksələn negumış stuge kıl telie-salin njnu.

24. Nu ! mesumıde-dum tənic igunumu-ijbunik n'tugweaqum tən eum ; euləmən ummıdudıns n'eup-mıdəlum-ucsiudim tən igunumujiip ; mudu kesalıjip escumunəqə kjsj-tasjınuqwek usiteumuu.

25. Uktəjsabewin Nuutç, usiteumui müi k'sj nen-ıluuk ; eçdu njn kjsj nenul : qe eguləq kjsik-tqidjı-dıuditq uktulgiminu.

26. Ac kegjıuaq-dəcələnik ukwıjsunum, qe cunu-qaduodes ; euləmən uksaleusudıj tən wedjiksalin utı-mudunun utjnewş iktük ; qe n'tmən u t'jnewş iktük.

CHAP. XVIII.

Nā Sesus k'sj tuluetç egulq eorghuel, msipeo-tum-kidäidjij, tān kegjnudum-uodjj usiucumij-djik tejbuitç telujsik Kedlun, tān tet jgadæcun elk, tān negum eljipisewat ac elp pemj-k'nuu-dumudjik.

2. Ac elp Sudaq, tān kegjnuaqladju, kedjjidoc uul mæcumjgstçjtç; mudu Sesus ac kegjnua-dum-uodjjisjswui etljmvsj-dajajik nadelu.

3. Nā utçit Sudaq k'su-suaqladji m'sumadidjij tejnumu, ac uktejjpal-ljase ac Palusjac unoc-ubemiuwo, pegisine nadelu, petusinumä-didjik, ac wosogumnumokun-oltijik, ac wpuwgumä-eun-oltidjik.

4. Nā utçit Sesus kedjjidorgul m'sit eorghuel tānul keduijqaqul utjnineu, eljet, eldjj: Wen ewjluok?

5. Usjdemadidju, eladidju: Sesus Nasaletctule Sesus eladjj: Njn nā negum. Ac Sudaq tān kegjnuaqladju widjjbuugi-duadjj.

6. Nā utçit tediujincuseiç teljmatç, njn nā negumi, esedebumij-dajajik ac meseunadesuul-tidjik mæcumjgegu.

7. Nā utçit aptç pjbanj-madjj: Wen ewjluok? Teluedjik: Sesus Nasalet-eewatç.

8. Sesus usidemadjj, eet: Tel'mulogup njn nā negum. Nā utçit ewjluojok, usjdelumuew egulq wpo-k-tum-kidänsu.

9. Cualqmä keluaswocun utuljan tān teluep; egula tānik igunum-uijibunik ms wen eenaç.

10. Nā Sjmu Pjel espui-gwosikqak. Tokui nal-

ewa-gałdok, qe tçcumadjul uktçjpädljasul unocubemul, qe mentemiuotç jnacune uisitwokunu ; ułq unocubemul telujsil-idjul Malcus.

11. Ną utçit Sesius eladjuł Pjelul : Pijadui apt; uctespuwgwosigum pjjtulan iktugu. Neunijpsunum tąn Nutç igunumuibun mą utçinsamuwgwy ?

12. Tokuł msomadjik tçjnumiuk qe uktçjkeptin, qe Leswijbäk unocubemuo, cœwalałdjidjuł Sesiusul.

13. Ne tume elakidjidjuł Anusegu ; mudu Anus Keiž utçiltçul ; qe Keiž uktçjpädljasewit ułq pemjbunegu.

14. Ną Keiž negum ną tąn telkjmbunij Leswijbä msagunui-dumadjlegu utçjeanjewines neuktedjite tğl-num utçj-neboksin utçit mijmadjujnuu.

15. Cädjuł Sjmuł Pjel niusugnuodjuł Sesiusul, qe uktue kegjnudumut niusugnuodjuł. Ną egwet kegjnudumut wedjik-tçidjjigusit uktçjpädljas-ewietue, qe pisewj-widje-djjidjidjuł (tœcupisewał-djjidjidjuł) Sesiusul uktçj-pädljasogwom.

16. Cädjuł Pjel eudjuniuc eæcumit eagnugu. Na ut : ułq uktuk kegjnudumut tąn wedjie-tçidjjigusit uktçjpädljas-ewietue, t wjet, qe keluładjul ebitesul mudjjis-eagunelidjidjuł, qe pisewegjumadjul Pjelul.

17. Ną utçit ebites nudjjiseç-gunet, eladjuł Pjelul : kıl nut muı neuktedjipun ut tçjnium penj-kjnuudumulodji ? Pjel eet : Møgwe.

18. Ną wenocubemiuikik qe nudjj-cœwadæç-didjik eæcum-uultidjik, kjsuhtçj-uteusadui-ditç buets buceset-ewietugu, mudu tegere, qe etljum-sultidjik. qe Pjel widje-buigu-duadji qe eñ-awisit.

19. Ną uteit uetçj pàdljas pìbanjmadju! Sesusul utgit t̄nji kegjnui-dumui-odjju, ac utgit uicugjnu-dumasu-djmu.

20. Sesus usideuaadjul : Mesj-wuhseuuudumu usit-eum-mu : aptçu kegjnuidum-iuwæep alasudumogwomeu, ac uktçj alasudumogwomeu, t̄n tet Leswijjbâk aptçu etlijnsjdqaditç : ac mena cögue telus kjmu-digu.

21. Cögue wedji-pìbanjinin njnu ? Pìbanim t̄nje djiksetu-ibunik t̄n telimeubunik. Ancapten ! negumx kedji-duidjditeq t̄n telimeubunje.

22. Kjsj tuluetç, neuktedjij mudji-eowædeget t̄n ewei-itçc eæeuuit, t̄cumadjul Sesusul, eladjul : Nut telij-usideunt uktçjpàdljasu !

23. Sesus usideuaadjul : Kjsj obulaj-huugmeasun, elujdumasj winsiud iktwgu : eadlu ulabuugmeasun ergue wedjiteumin !

24. Ną Anus kjsj qbumugwed-øgul Sesusul keltœ-pìsj-lidju! uetçj pàdljas-uiktue Keijbegu.

25. Ac Sjmui Pjel eæeuuit ac eiu-uuisit. Ną uetçj eladjul : Muu tu kij neuuktedjij t̄nji ulaj kegi-nadumuodjj ! Pjel petewosit, eet: Mogwe.

26. Neuuktedjij uetçjpàdljas unocubeupmu, eietç wogumul negum t̄n usit-uocen Pjel mente-miuoru, eladjul: Muu tu etlijnumuluos jga-dæcuntjtç iktuik tegwe-adlaoksup ut teijnun !

27. Pjel aptç petewosit, ac encuseiñ kigulijgwetç kedue.

28. Tœmu wedjip-eotumcaq-ladjidju! Sesusul Keij-

egu, qe el lädidiļul gubulnol-ewigwomeu : qe nige es-
kitpue, qe negumis muu pisewedigwic gubulnol-ewig-
womeu utqit muu umedji-gadasul-tinsu : eđdu eula-
m n' umale alamuns pag wiue we w'g ubal-timeu.

29. Ną utqit Pjälat tewjet, el et cumudilitq, tœtu
et : Cogue mesintim-erwe pegjsuduoec ut tçjnum
ut nineu ?

30. Usjeguliu-lädidiļul, elädiļul : Muu edu pädade-
gewñnu-iesubuu, muu igunumu-ljgekpan ut jinu.

31. Pjälat elädiļi : Kusupluiew, qe utqj ilsumuiuew
uetublu-dçennum-uus iktuuk. Ną utqit Leswjjbäk
teljusi-teguliu-lädidiļul : Muu usjdelum-uksultueck
n't nebqnen wenu.

32. Cukpmiři Sesus uskeluswokun utuljarnu. tñ
teluerp tñ kegjnu-dumuiuedek tñ telamue n'puocun
keoluñtçimpugu.

33. Ną utqit Pjälat aptç elpisewat gubulnol-ewig-
womeu, qe wjguumaljul Sesusul, qe eläļul : Kjl tu
Leswjjbäk utelijemuol ?

34. Sesus usitegululadju, et : Kjl tu wedjj-tulu-
en egwet uet nineu ? kusnt uetugik telimseusunik
utqit n'nu ?

35. Pjälat usidabuuguet : Nju tu Leswjjpewi ? kjl
kigumje qe neuktqej-miesjyosok qe uetçipadljase pegi-
sulszub-unik utq'niu n'pituneu. Cogue kjsj tulade-
gen ?

36. Sesus usidabuuguet, et : Nju n'telj-wagim
muu tule ula usitecumugu. N'telj-wagim tulesik
wll usitecumue, nenoeubene utçimatun-açaj-djjdis muu

uñ n'it'gakuksin Leswjjbae up'tunus iktuk. Çadu nuugu n'teljgewagim miu telesinue naadeelu.

37. Ną utgit Pilat eladjul: Mu tu k'l elgewitewqun? Sesius usidabuugnuc, ect: Kjl teluen n'teljgewitewinu. Ną utgit egulę cögür iktue wedjuuscidiji-nuijep, ac egulę cögür iktuk wedjipk'sinep ułaq usitcumugu, n'twitnis-cwikticum kedlewewuokun. M'sit wen tən telesit kedlewewi-ocon iktuk, djiksetuit tən teluen.

38. Pilat eladjul: Cögür tu kedlewewuocum? Ac kisi tuluetę ułaq, aptę tewjet tən Leswjjbäk cumuudilidju eladjı: Mogwe cögür pədəsəndj wedjıdu utjinimeu.

39. Çadu teleumiksjok tuwoleqdu-lins neuktedjıt k'stedjın t.s pagewinmeu. Wel'dedum-udiyek n'tuwolękän Leswjjbäk uteljgemiuot?

40. Toem apt; m'sit kesigxedjik, eedjik: Mu ułaq tqiñum, egliu Balabqas. Ną Balabqas nudjı ennatunet.

CHAP. XIX.

TÖCK Pilat weswaldajul Sesiusul ac matqadju.

2. Ac sumaqunise m'sicun-wotum'ditę aptugoopisuidj ciksxeu, ac aptugopisui-dulaqditę; ac megwee m'irr-ewon nags zdulaqditę.

3. Toem radjik: Wesequlem-ulee, k'l etteljgewitewin Leswjjb-wietue. Ac tjeum-aqadidju.

4. Ną utgit Pilat aptę tawjet ac eladjı: Ane m-

mew, el̄tuñaluc eumuidjok utçit ueudjj-djjiduns n̄n
mu n'wedjjidum pâdâsiudj utjnineu.

5. Toeu Sesus wetçewjtunjet aptgoorpiſidjj cow-
iksqu, ac megwegunac. P̄laat eladjj: Nieamawew'
n̄q t̄jnum!

6. N̄q utçit t̄an tilisip uetçipaduljace ac nudjj eon-
cwâdaçadidjik nemjâditç, kesigs-kelusruiltidjik, eedjik:
Clutejshte! clutejshte! P̄laat eladjj: Kîls usua-
luew, ac clutçjshtoew, mudu n̄n mu wedjjidu pâdâ-
siudj utjnineu.

7. Leswjibâk usidemagâdidjul, elaqâdidjul: Utpluñda-
eun wescodumec; ac t̄an n̄tubluñ-dæcunum-jnen teljæc,
depeçâlic unbunu; mudu telâlusip Niesçam uewisinu.

8. N̄q utçit t̄an tilisip P̄laat nuute weget keluiswo-
cun, adjj-wegwodaqasit.

9. Ac aptç elipisewqat gubulnol-çwigwomeu, ac
eladjul Sesusul: Tamj telesin? Çadu Sesus mu
usidemagâwl.

10. P̄laat eladjul: Muu kelui-lqun? muu kedjjid-
uun museodumun alsuusudj n̄clutejshtoelin, ac nius-
codumun alsuu-sudj n̄buunâlin?

11. Sesus usidemadju, eladjul: Muu kîsj kîsuhseod-
umun alsuusudj n̄tjineu muu utçj igunumuñ-limue
eeewergu. N̄q utçit negum t̄an egalit uepituncu, adj-
iinsuugjik pâdâsiudj weseote.

12. Wedjâdegeme n̄q tilisip P̄laat ewedjj-buunâladju. Çadu Leswjibâk kesi-gvîkelui-suultidjik, eedjik: Bu-
nâlutç n̄q t̄jnum muu Sjsul kesalst. T̄an wen telâ-
lusit uteligewite-winu, poewodjj-delum.adju Sjsululu.

13. N̄q utçit t̄an tilisip P̄laat nuute ulâ keluiswocun.

tewāladjul Sesuisul, ac ebqsit ilsuidacune eudpnudju tān tet telujsie cuunde-wshtj; cādu Leswjjbewjjisime telujsie, Gabatu.

14. Nā nagwee etli-jladjul-time pagewimeu, ac edue mjslagwet, (melsj-agwet.) Pīlaat eladji Leswjjba : Ancaqmuew ! uktelj-gemius !

15. Cādu negumş kesigşj-ssuudidjik, eedjik : Djigu-läl ! djiguläl ! elutçjyhte ! Pīlaat eladji : Clutçjyhtades uktelijemius ? Uktçjpädljase usidabuugui-ğidjik, Muu wesezewuagut elijewit, pāsue Sjsul.

16. Tocu tilşip iğaduadju Sesuisul upitunews iktuuq uclutçjyhtalinu. Ac negumş weswālqadidju Sesuisul ac elaqadidju.

17. Ac Sesuis pemnjigate uclutçjeweum, eljet nādel tet tān mācum-jgštçjtç telujsik usugat-pewecadj, tān telujsasic Leswjjpewjjisime Golgotu.

18. Nādel tet etli-gulutçj-shtaq-didju, ac ap uktuge tābuusilidji widji-gulutçj-shtaqdidji eduwāpu, ac Sesuis mjswec.

19. Toku Pīlaat ewijgue wjsunqasigu, ac oeskijdaadœc elutçjewe iktue, ac nā teluujgasik : Sesuis Nasalceewatç, Leswjjbał uotelijemuol.

20. Nā uitçit ulq wjsunqasie pigwelkik Leswjjbał egidumuidjildiç, mudu nādel tān tet Sesuis etlijgulutçj-shtos ewei-itçe uetçjiguneu, ac teluujgasik Leswjjbewjjisime, ac Gljeewjjisime, ac Latunjewjjisime.

21. Nā uitçit etlijiktçj-pıl-d-liş-ewultidjik Leswjjbewiktue, elaqadidju Pīlaatul : Muu uctuluiwijeumui, Les-

wijbäk utelijgemuol. Cädu tuluwigen: Teluep, nän Leswijbewiktuuk etli-clige-witewi.

22. Pilaat usitegululadji, eladji: Tan cogue kjsi-wijcum, na kjsi-wijcum.

23. Na sumagunise tan tilisip kjsi-guluitcj-shtqdite Sesuisul, weswadnuqdidjul utocewon, ac neunemijgadnuwididjul uitatcun-wocunum edasum sumagunisu, ac elp utlam-ewonum. Na utlamewonum mogwe tamj eljisas-inue, cädu mesik:sjasic, eakei-eldoctasic wedjadegeeme eeewekeu.

24. Na utçit teljmtultidjik: Tilja mu sewiskjnäa-duew; cädu lacaqnetç tan wen utaligamids. Culaman tan teluijgasik [Nieseam utwijjadigun iktuuk] uituljanu, eietç: N'tœewon atcunqasaultjjditç, ac utçit n'tlamewonum elaqadidjditç. Na egula coguel sumagunisk tolädacä-djjididjul.

25. Na eäcumultidjik cweiitç Sesuis ucluitcjeweum, Sesuis uewidjul, ac uewidjul widji-gudjjidjul ebilidjul, Malj, Kljopus utebitemul, ac Malj Madlen.

26. Na Sesuis nemjatç cweiitç eäcumulitç uewidjul, ac egula kegjuudum-wodjul tannl kesaladjnl, eladju uewidjul: Ebit, ancam uewisu!

27. Culabis eladju kegjuudum-ndjul: Ancam ukjtju. Na wedjadegemk na tilisip ulq kegjuudumut wjic elma-ladjul Sesuisul uewidjul.

28. Na culabis Sesuis, mudu kedjjidoc m'sit coguel nurgu iukjsädasin, culaman tan teluijgasic utulikjs-ealjjanu, ect: Keduuusamuewei.

29. Na eptæun wodjuuubet tebuneegul kjsi egadasit

nädelu. Töcuu wedjylhtçui-begädwuiditç pişs tebune-egulu, ac njibjtöcum-jiditç; töcuu iğadwaqditç Sesuisul uftuncu.

30. Ną tən tiljsip Sesuuskjs-oculemqaşitç tebuneeegul. eet : Kjscadjak. Töcuu ejincwqasit, egulamit.

31. Ną Leswijibac ciulamən utjnewol muu ununcas dasinuun clutçejew iktuk aqlasmui-digiscue—muu nügwi jladjuultimcewe naqwek ną, ac ula aqlasmuidigiscue espeec naqwee ną—edamädidjul Pılqatul ucwodjjiguuwl uuswigwiscə-dasin, ac uftedjigulə-dasul-tinsu.

32. Ną uitçit sumqagunisc pedjjidaq-ditç Sesuisul, ac segwiscaduqidjul ucwodjjigun umsewesawel, ac uktugul, tənul widjj-gulutçj-shtorodjul.

33. Cəduu tən tiljsip pedjjidaq-ditç Sesuisul, ac nemjäditç uikjsinpulin, muu segwiscə-dwädigul ucwodjjigunul.

34. Cəduu neuictedjit sumq-gunisc səbadjul epm eb galitç utcudigunu; ac encuseiç mulds ac samiugwon wedji tujac.

35. Ac negum tən nemjdok wedji witnisewit, ac uftelwidum-asuidim teljac. Ac kedjjidok uicewodaq-buigucu, ciulamən uicudlam-situmuudinşu.

36. Ną wedjj-kjsadasigul egulə tən teluijigasic utulja nu, cietçeu, Neuktetç uwokundem ma seviscadasi-nue.

37. Ac uktuc teluijigasic telwec : Ancamädaq tənul kjsj sabadibunn.

38. Ną culabis kjscəuljjagul egulə coguel, Sosep,

Alemutju tule, Sesuis kegjnudumuodjul, eadui kjannduec, mudu tçippladjji Leswjjibaku, edqmadjul Piñatul uitçi-djigulaq-duion Sesuisul uitjinin; ac Pilaqat usidelumadjul. Nq uitçit pegjsinc ac weswąduotç Sesuisul uitjinin.

39. Ac elp Nicodem pegjsinc, tan umscwes pegjsincubunn Sesuisul depkigu; ac pegjsi-dogul m'pisuinn, mul, ac alos wjagħlasigul, edue euskim-tulnacunie n'eqdīgu teliesuik.

40. Tocuu weswąduotç Sesuisul uitjinin ac tetpog-waladidjul atlawegun iktuec, ac ċgħadidjdjul miljmaġewwel: stuge telin-eulaqgħaduiuditç Leswjjibak utciudalqas n'pujnus.

41. Nq tan tet Sesuis etliguluitçjixhtos ċgħadacun-tgħejt eħkus, ac ċgħadacun-tgħejt iktu k pħleec utcuu-daq-ċunec eħkusunec, tan tet munqac m'jmadjujnu ċgħad-lu.

42. Nq uitçit nadel tet pjedja-lädidjul Sesuisul, mudu nq nagħwee Leswjjibak ċlädjuul-timeċewi unaqgwegumus nq; ac utciudacun ewiitgħe eħlk.

CHAP. XX.

NA umscwes-ewe naqħwee kisjiet qiegħi l-istaxxha, Ma-li Madlen pegjsinc utciudacun iktu k, kesjeskitpuuuc, me tħej biegħi biegħi, ac nemidoc ċu ndi wedju dżigula dasik utciudacun iktu k.

2. Tocuu etcwjjie, ac pegj-sincul Sjmu Pjelul, ac ue-

tugul kegi-nudum-udjul, tənul Sesus kesaladju, ac tel'madji: Kışuh-tçıljig-ulə-lələlu uksaqumam-jnuu utkudəcun iktuuk, ac muu kedjjduu-duec tən tet egala-didju.

3. Nə ut it Pjel poctum-çqasit, ac ulq uktuk kegi nudumut; ac pegjsinkik uteuidəcun iktuuk.

4. Ac kitk təewipumij-bidjik; cədvi uktuk kegjnudumut adjiksığowqasit miueneude Pjelu, ac meltamirkjsinc uteuidəcun iktuuk.

5. Ac ogulemewqasit, temoptuc, ac nemjdəgul atləwegunn eləgwiqagul, cədvi muu pisewqew.

6. Təcəui Sjmui Pjel pegjsinc niisudes-cuadju, ac pisewat uteuidəcun iktuuk, ac nemjdəgul atləwegumi eləgwiqagul;

7. Ac muisue tən eunijzəwot-peçisilip muu wıakte nıuc atləwegun iktuuk; cədvi elancədasic ac tepljstek.

8. Təcəui uktuk kegjnudumut pisewat tən tume pegjsinecup uteuidəcun iktuuk, ac nemjdəe qə ledlamsite

9. Mudu me munaqəc nezim-jitew tən telurwıjgasık eictə, urlepəq lın uxtıjumisim.

10. Təcəui kegjnudumut jik elmađidjik wigwoku.

11. Cədvi Məli eçemüt eweiitçə uteuidəcun iktuuk etlij-utkjdemit. Ac etlij-utkjdemitçə ogulumewqasit ac pıuutoptak uteuidəcuna.

12. Ac nemjadji təbuisilidji ansale-wjlidji wobegun-amulidji, ebilidji, newuktedjilidju tən tet elewezilnip, qı uktugul tən tet eleçədesilnip tet Sesus utjinin edegunu.

13. Negumsə elədidju: Ebit, cəgue wedji utkile-

min? Eladji: Mudu pəctumcaq-ladjdu n'saq-cumam; qe muu kedji-qəudah tən tet iqlədidju.

14. Kisi telwietq egulə cəguel, apsewebuguaqasit qe nemjadju Səsusul cəcumil-idju; cədvi muu kedji-agul uvesususwilinu.

15. Səsus eladju: Ebit, cəgues mewjedumun? wen ewjelut? Məli telidəqasit nujdji-igədaguc aqəli-igədagucun iktuuk, təcvi eladju: Saçums, kisipcotum-cəlütç, kunudumui tən tet kisi igəlutçu, qe nın upco-tumcaq-lades.

16. Səsus eladju: Məli! Məli kijwonskij-buuguaqasit, eladju: Labone! tən telwek, nujdijk-nəmvet!

17. Səsus eladju: Muu uksəməqalı! mudu me munəqəc eli-junagəsə nuutçigu. Cədvi lıyu widjigimkik eumuididjik, qe tulim nadji-el-i-unagəsi nın nuutçigu, qe kılıc eunicəwoku, qe nın nunicəcəmcu, qe kılıc eunicsəcəmuwoku.

18. Nə Məli Madien pegjsincə qe agunuudum-wodji kegi-nuudumudjji ukisi-numjən uesəcuməmij-nulu, qe ukisi tulimciun egulə cəguelu.

19. Me nə nəqgewek wələqəw umsewesewe nəqgewek kisi atləsməudj-giscuk, cəgunn wedjik puseudegul lən tet ctli-msidəladjik kegjnuidumudjik uitçit təjpələdidjii Ləswebəq, Səsəms pegjsincə, qe mjawec cəcumit, qe eladji: Wontokəsədj ijtə uetjnewx iktiugu.

20. Qe kisi tulimatq egulə neyəduodjul wəpitunn qe epmebigatç. Təcvi wedjij ulidə-swltidjik kegjnuidumudjik nemjəqəditq uksəcum-əmjənul.

21. Təcvi aptq Səsus eladji: Wontokəsədj ijtə ukti-

news iktuuk. Telilgimip nutç nijn telilgimuulok kilsa.

22. Kisi teluetç egulä eam-lamuiduodjj, eladjj Sabewit m'tçjdjacumitç, (Wedjj-uljniescam,) usuaq-licew.

23. Tanic wenic uteluiwe-wuudjwol qibksiktam-uogul, naq abiesictumuidjul; ac elp tanik wenik uteluiwe-wuudjwol kils kelnemuogul, naq kelnasigul utj-news iktuuk.

24. Cadjui Tuimä neuuktadjit neuuktinskuk-sidjik [epostlewidjik,] tcel tabui, tan teluisit Utkoobetç, mui tegweui-ogubuni tan tilisip Sesus pegjsinkegu.

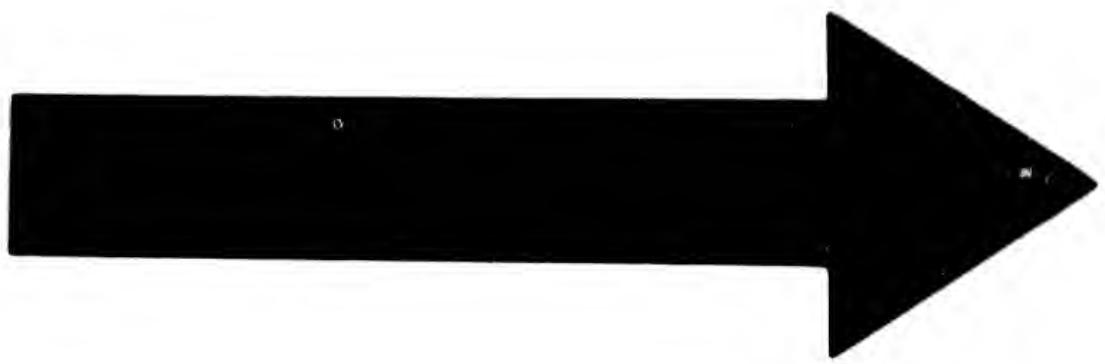
25. Naq utçit uktugik kegjnwi-dumuidjik, eladidjul: Uksacumamjnuok nemijigutoc. Cadjui Tuimä eladjj: Mui numjduok wipjtun iktuuk tçiltegul pleguuul, ac mui pidjajduon n'tuluigun tçiltegul pleguuul, ac mui pidjajduon n'pjtu epmebj-gudju, maq uetlamsitumu.

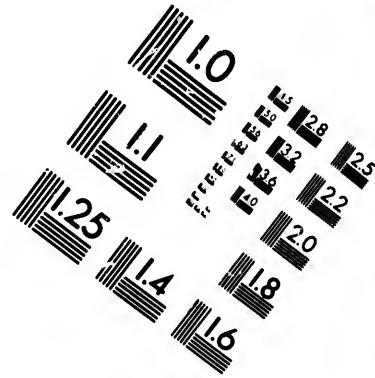
26. Naq eluiigunuc kisi tesuiguunaqe kegjnuidum-wodjj aptç msj-ijsjumuidilidjj lam-igwomeu, ac Tuimä tegwe-wodjj. Toewi Sesus pegjsinc kepsactegul cagunn, ac mijawec eacumit, ac eet: Wontokoedj ijtg ue-tjnewoku !

27. Toewi eladjuul Tuimahul: Kla ijgadui uctuluigun, ac ancapten n'pjtuun; ac ulä ijgadui ukpjtuun ac pidjajdui epmebjigeiu: ac mui uemectumu ! e ylu ukt-lamsiten !

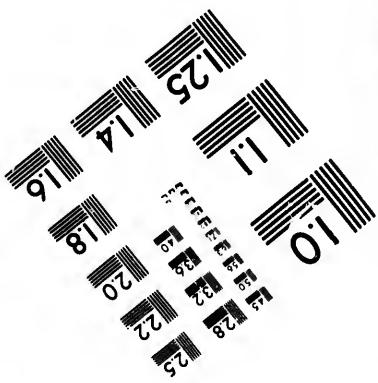
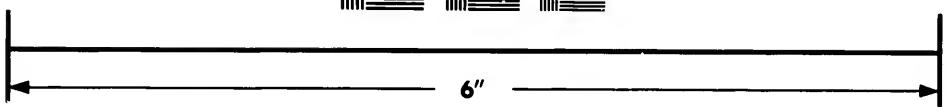
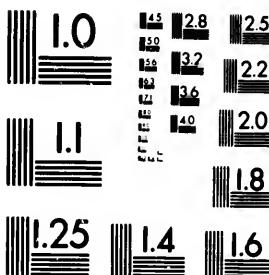
28. Tuimä usidabuiguet, eladjuul: N'tçisacumam ! ac Nuniscacamum !

29. Sesus eladjuul: Tuimä, mudu kjsjnumijin naq wedjikt-lamsitumun ? Weloltidjik negums tanic tiljatç mui nemjduudjjidiew eadui kedlamsitum-uididjik.

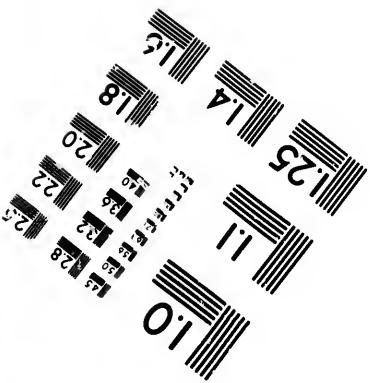

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

Photographic
Sciences
Corporation

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

30. Ac piugwelcubunigul cun-wigwosui-digul Sesus kışa-dogunigul wisciuok kegj-nuidumuu-otkuu tąncuł mui ewijgasinuwigul ułaq wiggadigun iktuł.

31. Cądu egulqı wedji-wijgas-igul cıulqmın ueudlam-situmuu-dins Sesus uclistewinu, ac Niescam uicwisinu; ac cıulqmın cıuscodumunı aptqawewi mımadj-uocun tąn teliktlam-situmuu-diyoku.

CHAP. XXI.

NA culabis Sesus aptq eljmes-wäsidjı kegjnudum-uwodjju, cäspemcu, tąn telujsik Teibıljusu. Ac ną tıneyaqalsit.

2. Mıewodum-uwididjik Sımuł Pięł, ac Tuımą, tąn elp teluisit Utcoberetç, ac Netanjel, Cenuk, Galjletec tule, ac Sebulj tąbuusilidjı uicwisu, ac tąbuusilidjı uk-tugı kegjnudum-uwodjju.

3. Sımuł Pięł eladji: Nadji-nemedjweege. Elaq-didjul: Ac elp njenen widjewulck. Ną poktum-kıdąqadjik, ac encuseciq tebidąqadjik wendjwıulcuduk; ac ną depkik mogwe eegue nebaduuwidiew.

4. Ną wopc eskitpiuuc Sesus cäcumit cäspemcu; cądu kegjnau-dumuwidjik mui kedjıqadigul wısesawswinu.

5. Ną utçit Sesus eladji: Nıdjintut, wescodumok mıtçıptçewe? Uśidemadidjul: Mogwe.

6. Eladji: Upcusaqbjalucw jnacunegel ac wedjijiwą-dıdoksup. Ną utçit pącasabja-ląqadidjul, ac nige mesi-

natqabj-qlaqadidjul telj-pwugwelip-tuwigwi-didjik nemedjik.

7. Nq utqit ulq kegjnui-dumut tanul Sesuis kesa-ladju, eladju Sjmu Pjelulu : Uksaqcum-amjnu nq. Nq utqit Sjmu Pjel nuudumatq aksaqcum-silinn, naqas-dok utorewon, mudu emisceee, ac pakustesink cu-spemeu.

8. Ac nktugik kegjnudum-uidjik oewqadjik wendj-wlewdjajkik ; mndu mui amas-eadum-idiew maecum-igsu : pasuc edue cuskim-tulnacun lablusu ; ntacum-adedj-maqadidjul qabjil nemedjuilidjul.

9. Nq tan tiljsip natqcum-qditq, nemiduditq biuesete-we buetsu : ac nemedjwe edek, ac nibureocun.

10. Sesuis eladji : Tewigwq-duew alt nemedjwe tan nigeetq nebaduoku.

11. Sjmu Pjel metokuyet ac natqcum-qedjimadju lqabjil wodjuj-elidju, meskilul-tilidji nemedjeu, cuskim-tulnacun-elidju tcel nqinskuk-silidji tcel sist. Ac tiljatq telpwugwelkik cadu qabj mui segwieseasiew.

12. Sesuis eladji : Tewigwidaew ! eskitpwugwodal-wulticw ! Ac mswen kegjnui-dumuodji kjsj mulgidaew utulj-pibanjman, utuljman, wenin kil ? mudu kedjyadidjul uctqjsaqcum-silinu.

13. Toew pegjisinc Sesuis ac weswadoc pibunocun ac igunumuodji, ac encude elp nemedjweu.

14. Nut nq ulq sistewe Sesuis eln-yqalusitq kegjnui-dumuodji, tan tiljsip kjsj-mjnuq-lucesipu.

15. Nq kjsadalul-tjjditq, eladju Sjmu Pjelulu : Sjmu, Sonq uewisul, adjiksalin mui encude egula ?

Eladjul : ee, n'sacumam ; kedjiduwun n'cusalnu. Eladju. : Sum n'tçitç-keluueui-tçijidjumeu.

16. Aptç eladju. tçibasweu : Sjmui, Sonq uecwisul, kesalin ? Eladju. : ee, n'sacumam, kedjiduwun n'cusalnu. Eladju. : qnewewu n'tçitç-keluueui-tçumcu.

17. Sistewe eladju. : Sjmui, Sonq uecwisul, kesalin ? Pjel wedji-unmadji-dasit utulimam sistewe, kesalin, tekuu eladju. : N'sacumam, kakeik-tgidji-dumunul m'sit coguelu ; kedjiduwun n'cusalnu. Sesuis eladju. : Sum n'tçitçkelueu-tçumcu.

18. Teljac, teljac, teljamul, nuutweinec, kespisissip, pemjeep tñn tet telj ulj-dedum-aapru. Cagdu tñn tiljisip kisi-guijen, sabinseisdues, ac uktuk ukspusdulults, ac elklults tñn tet ma ulj-dedumauunu.

19. Na wedji-tuluet Sesuis ulq uakuginui-dumuen tñ telamuuue n'puokun iktuk Pjel keduitçik-pumj-deandumadju. Nicseçmul. Kjisi tuluetç egulq, eladju. Nuusaugui !

20. Pjel kijwonski-buiguaşitç, nemjadju. kegjnu-dum-a-dju. tñnul Sesuis kesaladju. nuusugwojdju. tñn elp acum-cwesilnibunn upuscuncu, welogwodulul-timkegu, ac eep, n'sacumam, tegen negum tñn kedui-kumuqalusk ?

21. Na Pjel nemiatç, eladju. Sesuisul : N'sacumam, taleeds nut ?

22. Sesuis eladju. : Njn uljdedumam ununcasin injsceu upk'sintes, cogue nut kij uktijninc ? (taluh-tumj-deedumun nut ?) kij nuusaugui.

23. Na utçit wedjipeçtum-kjic ulq keluswocun

tən sesqasik widjiguduw-tidjik utjnewṣ iktuik, ulə keginudumut muu unbulu. Cədu Sesws muu telj-magul muu unbulinu; cədu eladjul: uljedudemən ununcasın mjsœci upkjisinən, cögue nut kıl uctjinine? (taluhumj-deedumun nut?)

24. Nə ulə keginudumut tən wedji-witnisewit egulə cöguelu; ac ewijcugul egulə cöguelu; ac kedjij-duec uteluijjdumaswidim utuljanu.

25. Ac elp ehkul piwgweleul uctugul cöguel tənul Sesws kjsi tuladögubunn, tənul wjjgasik m'sjt, telj-deedum usitcumu eduec muu kjsi kəkei-ledumuugul wjjgadigunn tənul wjjgasusu. Amen.

